

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Naročilna lista:

Celo leto	12 K
Pol leta	6 K
Četrt leta	3 K
Mesečno	1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Št. 149.

Maribor, dne 30. decembra 1910.

Letnik II.

Trikrat na teden.

Mogoče se bo marsikomu čudno zdelo, ko bo čital zgorajšnji naslov. „Saj to ni nič novega, ko izhaja „Straža“ vendar že od svojega početka po trikrat na teden, si bo kdo mislil. Vse res, toda nam se zdi potrebno, to poudarjati sedaj, ko preneha z novim letom „Narodni Dnevnik“. S smrtjo „Nar. Dnevnika“ postane „Straža“ največkrat izhajajoči slovenski list na Štajerskem.

Ne da bi se hyalili, lahko mirnega srca trdimo, da je „Straža“ zelo mnogo čitan list. Znano nam je veliko krajev, kjer roma vsaka posamezna številka našega lista od hiše do hiše in se jo vsepovsod čita z zanimanjem. „Straža“ je postala za naše politične in narodno-gospodarske razmere nujno potrebna. Pozicijo in ugled, ki ga ima, si je priborila v prvi vrsti z jekleno doslednostjo in z možato odločnostjo pri zasledovanju ciljev, ki smo si jih postavili v začetku: boj za verske in narodne svetinje slovenskega ljudstva. Razun konsekventnega izvajanja svojih programnih točk, je posebno dvignilo pomen našega lista dejstvo, da smo bili vedno dobro informirani v političnih, kakor tudi v domačih zadevah. Postali smo odločujoč činitelj v naši javnosti.

Po začetni poti hočemo korakati naprej. Neodvisno glasilo smo. Podpiramo sicer z vne-
mo V. L. S., ker se njen program krije v glavnih potezah z našim, ker smo uverjeni, da le na globokem temelju krščanskega svetovnega naziranja se da zasigurati obstoj slovenskega naroda, a vezani nismo na nikako stran. Nam se gre le za dobrobit slovenskega ljudstva, in pri vdejtvovanju tega cilja smo in znamo biti brezobzirni.

Da imamo tak list, je brezpogojno potrebno. S samim tednikom bi ne mogli dovolj uspešno paralelizirati nasprotne navale.

Potreben je večkrat na teden izhajajoč list, ker le s takim se lahko pravočasno zabrani in prepreči razne sovražne nakane in zahrbtnosti. Ker smo o tem

popolnoma uverjeni in ker vidimo blagodejni upliv našega lista, zato se v polni meri zavedamo, da je naša sveta dolžnost, dvigniti ga na kolikor mogoče visoki nivo. Z veseljem zato poročamo vsem našim naročnikom in prijateljem, da se nam je posrečilo pridobiti več priznanih avtoritet na političnem, gospodarskem in socialnem polju, ki bodo redno sodelovali pri „Straži“. Tudi imamo stalne dopisnike na vseh koncih in krajih naše ožje domovine, in bo list gotovo tudi tozadevno popolnoma zadoščal. Z eno besedo: Storili smo vse, da bo „Straža“ v prihodnjem letu vrlo zanimiv, vsestranski in informiran in vedno aktuelen list, zato naj ne manjka v nobeni zavezni slovenski hiši.

Uredništvo.

Občni zbor Zveze slovenskih posojilnic.

Celje, 29. grudnia.

Na naša razkritja o polomu pri celjski liberalni tiskarni itd. je odgovoril „Narodni Dnevnik“ z bombastičnimi frazami in naznanil, da se bo na občnem zboru odločno zavrnilo vsa neresnična poročila. Željno smo pričakovali ta dan, — a bili razočarani. Na današnjem občnem zboru smo namreč zvedeli, da so vsa poročila odgovarjala resničnemu stanju, da, zvedeli smo celo, da je stanje teh liberalnih podjetij dosti slabejše, kakor smo pisali. Skrivnostni molk v „Dnevniku“ glede občnega zbora, tajno razpošiljanje vabil na občni zbor v kuvertih brez trditev so kazali, da — zelo smrdi pri Zvezi slovenskih posojilnic.

Občni zbor, katerega se je udeležilo od naše strani 10 posojilnice naše organizacije in 1 posojilnica, ki ni pri nobeni zvezi, pomenja smrtno obsodbo gospodarskega dela celjskih liberalcev. Evo najimennitnejše epizode!

Dr. Kukovec noče otvoriti občnega zbora.

Ura je že davno odbila dve navzočih je nad petino udeležencev, torej za sklepčnost dovolj veliko število, a dr. Kukovec noče otvoriti občnega zbora, ker željno pričakuje — svoje „zveste“ pristaše. Naši

pristaši so burno zahtevali otvoritev občnega zbora, dr. Kukovec se je še le udal, ko je prišel v dvorano zastopnik celjskega magistrata kot politične oblasti I. instance — dr. Ambroschitsch. Prišla sta politični enfant terrible Narodne stranke dr. Koderman in „ravnatelj“ liberalne Zadrúžne zveze dr. Kalan, ves obupan in potrj je prispel dr. Božič, starini so poslali dr. Josipa Serneca, dr. Hrašovca, dr. Brenčiča, nadučitelja Pirkmajerja, mladini so bili zastopani po učiteljih Ferlincu, Kuharju, brežiškem Zupanu, — manjkati niso smeli strokovnjak iz Griča Benjamin Kunej in agitatorja Narodne stranke Stibler in Ant. Kunej.

Liberalci sila poparjeni.

Starini in mladini so bili popolnoma poparjeni. V svojem obupu so se nam zares smilili. Dr. Brenčič se je komaj vsedel in pogledal okrog sebe, a takoj vstal in izginil, ko je opazil položaj. Stibler in Kunej sta jo hitro popihala, ostali sicer zelo gostobesedni liberalci so molče poslušali govore naših zastopnikov, niti eden se ni našel, ki bi branil odbor in podal kak načrt za sanacijo. Vsem se je poznalo, da jim je bilo zelo mučno poslušati obsodbo svojih voditeljev, bili so pa toliko poštenji, da so v srcu obsojali usodepolno gospodarsko politiko mladih, neizkušenih ljudi in se v interesu posojilnic, katere so zastopali, zadržali pasivno. Le dr. Sernec se je čutil primorane zagovarjati postopanje stare celjske posojilnice, a je silno klaverno rešil svojo ulogo.

Dr. Kukovec grozi zastopnikom posojilnic v Ljutomeru, Gornji Radgoni, Ormožu, Slov. Bistrici, Črni, Prevalju, Velikovecu, Ziljski Bistrici, Podravljah, Sv. Lenartu pri 7 studen-
cih in št. Janžu v Rožu, da jih bo s
lilapečdal v reči iz dvorane.

Dr. Kalan čita zapisnik lanskega obč. zbora, kateri je bil silno površno sestavljen. Gospod poslanec dr. Verstovšek graja sestavo zapisnika, podaja jasne slike lanskega občnega zbora, gospod poslanec dr. Benkovič pojasnjuje, da je bil lanski občni zbor nepravilen in sklepi neveljavni. Nato predlaga gosp. Leskovar, da se zapisnik lanskega občnega zbora ne odobri. Ker predsednik dr. Kukovec ne da tega predloga na glasovanje, burno protestirajo zastopniki naših zavodov. Razburjenje narašča, ker pričujeta gg. dr. Koderman in dr. Kalan z osebnimi žalitvami na-

PODLISTEK.

Taščica.

(Čelki spisal J. Š. Baar.)

„Torej pišite, prosim“, obrnil se je gospod pristav k svojemu pisarju, in že je diktiral z glasom trdnim, zvonečim, trdim kakor jeklo:

„V svrhu — poklicanja — nadalnjih prič — pre-
laga se današnja obravnava — na dan — ki se —
strankam — pismenim potom javi . . .“

Pisar je hitro spisal, pristav pa vstal, razpenjal si na vratu talar, priklonil se malo obema gospodoma odvetnikoma in brez vsakega nadalnjega pogleda na nje rekel je leno:

„Lahko greste — pridite zopet, ko vas pokličemo semkaj!“

Te besede so veljale obema tožečima se strankama, ki sta sedeli tukaj v sodni dvorani „št. 3.“

„Pa pojdemo — za danes smo gotovi“, vspodbudila sta še pravna zastopnika svoje klijente, ki so tukaj sedeli z namenom, da se ne ganejo, dokler se njih spor ne odloči — konča . . .

Na hodniku sodnijskega poslopja je začela v tem trenutku velika ura biti dvanajst. Pri tovarnah zapiskale so parne piščalke — z zvonikov zvonilo je polno.

Pri durih se je pojavil s ključi v rokah sodnijski sluga.

Sedaj še le je komaj razumel toženi Karel Bradač, da je treba vstati in oditi, da se to danes zopet ne konča, ne poravna — znovič — in Bog ve, kolikokrat bode še moral sem bežati, prositi gospodarja za dovoljenje, skrbeti sebi za namestnika ter zabijati dan; teh zgubljenih dni, zgubljenega dobička, mu je bilo najbolj žal.

Z očmi, polnimi sovraštva, pogledal je preko dvorane do drugega kota, kjer je še vedno sedela „tožeča stranka.“

Zdelano dekle — Roza Rubešova — sedela je tam kakor doloroza, objokana, utrujena, in za roko je držala dve leti starega otroka.

K vsaki obravnavi prinesla ga je sem v sodno dvorano kot v oči padajoč vzrok svoje tožbe.

„Zakaj pa vlačite to ubogo dete s seboj“, karal jo je gospod pristav, toda Roza mu je odgovorila odkrito:

„Zato, ker nimam nikogar, ki bi mu je lahko izročila — bojim se zanj“, in pogledala je pri tem na Bradača.

Sodnik jo je razumel in ni je več karal.

Modre oči tega dečka je srečal hud pogled Bradačev. Kakor bi se dotaknile škorpjona, zaprle so se oboje oči — dečkove in moževe ob enem — le Roza je gledala še dalje na njega, ki ga je tožila. Videla je, kako ponosno si je nasadil mehki klobuk z zakrivljenim perescem za široko pentljo, kako je pograbil za palico in glasno odhajal.

Slišala še je, kako njegovi novi čevlji škripljejo po stopnicah — ko je še njo potrkal njen zagovornik z akti po rami, jo gledal skozi zlate naočnike ter ji prijateljsko in mirno prigovarjal:

„Enkrat še morate priti sem, Roza, pa bode gotovo konec in vi gotovo zmagate.“

Razveselile in pokrepčale so jo te besede tako, da se je tudi ona vzdignila, vzela otroka na jedno roko, z drugo svojo pleteno košarico ter ponižno odhajala i ona skozi duri.

Gospod pristav je odložil med tem talar in baret, skupno z eno vžigalko našgala sta si oba gospoda odvjetnika svoji dišeči havanki — in vsi trije so odhajali kot zadnji iz dvorane. Zunaj pred sodiščem podali so si še roke in mirno, s smehom na ustnicah odhajali vsak na svoj dom.

Proti svojemu domu se je podala tudi Roza Rubešova. Oh, koliko domov je ona že imela! Samo eden je bil topeh in ljub, to je bila rojstna hiša. Toda kakor hitro je skončala ljudsko šolo — morala je v službo. Preslužila je celo lestvico kmečkih služb. Najprej je pasla krave na travnikih in deteljiščih. Kakor jelka vzrastla je v enem letu v tej božji naravi, tako da ji je že po preteku enega leta našla mati drugo službo, izdatnejšo. — Služila je kot „mala dekla.“

Bila je prava roka debele, pa prijazne gospodinjice. Pod njenim nadzorovanjem krmila je kurjad in svinje. Oh, danes se zopet ravno spominja nato, kako je neštetokrat z zrnjem na pragu stala ter veselo klicala: „Pišike, nu, nu“, kako se je iz vseh strani, iz vseh kotov dvorišča drenjalo in letelo vse k nji. Iz streh prileteli so golobi, z razpetimi perutnicami gnale so se k njej kure — z močnim krikom bežale so gosi in prigagale race.

Močna je postala v tem ozračju njena vitka postava, kipela je zdravja, vse ji je bilo v tem času malo, tesno, vso njeno obleko dobivala je za njo njena mlajša sestra, ona pa — Roza — morala si je vse nakupiti novo.

In zopet je bila njena mati, ki ji je našla ime nitno službo pri velikem posestniku v tem domačem kraju.

„Zdaj pa pazi“, poslavljala se je od Roze njena mati, „dovolj si stara za ženitev, glej da dobiš moža — večno služiti ne moreš, mlada in lepa pa večno tudi ne bodeš. Če se ne omožiš do dvajsetega leta dobro, po dvajsetem lepota gineva in vzeti boš morala, kar pride — kakor si postelješ, tako bodeš spala. Nič ti ne moremo dati, pa tudi ne zahtevamo nič več od tebe — misli na svojo bodočnost in pa sama na sebe.“

Roza je prav dobro razumela, kaj mati misli. Poznala je to obhojeno cesto kmečkih žensk. Kot mla-

ših zastopnikov. Mesto, da bi napravil red, je dr. Kukovec grozil našim pooblaščenem, da jih pusti s hlapci vreči iz dvorane. To početje je sramota za akademsko izobraženega človeka, sramota za demokrata, sramota za stranko, kateri predseduje. Drugod bi bil tak človek nemogoč, Narodna stranka pa ga bo gotovo — z lovorjem ovenčala za ta kakega mažarskega hajduka vreden čin. Posojilnice, zapomnite si! Vi smete po nazorih tega „velekunšnega“ politika plačevati in denar kmečkega ljudstva dajati liberalnim Celjanom, da ga z zanikarnim gospodarstvom zapravijo, besede pa nimate nobene!

Občni zbor brez računskega zaključka in bilance.

Dr. Božič poda referat o zveznih podjetjih. Ta mož je povedal toliko kakor nič in v svesti svojega slabega referata izginil kakor katra. Njegova dolžnost bi bila, da kot „glavni referent“ vstraja do konca in da pojasnila, a zbal se je in strahopetno porisal. Slab vtis „referata“ dr. Božiča je skušal popraviti dr. Kukovec, ki je v njemu lastni gostobesednosti govoril o delovanju odbora in istega tako povzdigoval in hvalil, da se je vse muzalo.

Izvedeli smo zanimivo novico, da hira tiskarna na sušici, da je odbor Zveze slovenskih posojilnic prevzel „Narodni Dnevnik“ v lastno režijo in da znašane pokriti dolg pri stari celjski posojilnici v Narodnem domu 123.000 K. Da mora celo podjetje izkazati velik deficit, je jasno, če se pomisli, da je tiskarna sama izdajala „Narodni Dnevnik“, ki je gotovo končal z deficitom nad 40.000 K. Dr. Kukovec nam je nadalje povedal, da hoče — po toliko letih vendar enkrat — stara celjska posojilnica napraviti red in zahteva do 1. januarja 1911 plačilo 80.000 K, do 1. jan. 1914 plačilo 20.000 K, znesek K 23.000 hoče falitnemu podjetju podariti in znesek 20.000 K brezobrestno tri leta pustiti. (Radovedni smo le, kaj bodo člani in vlagatelji stare liberalne celjske posojilnice v Nar. domu k temu rekli. Op. ured.) Gospod dr. Kukovec je nadalje naznanil, da ni letni račun in bilanca izgotovljena in da prepušča občenemu zboru, da sklepa, na kak način se bodo dobila sredstva za pokritje posojila pri stari celjski posojilnici. Nečuvno je, da se skliče občni zbor in postavi na dnevni red odobrenje letnega računa in bilance, a odbor ne sestavi letnega računa in bilance.

Takega gospodarskega dela so zmožne le „zadružne korifeje“ dr. Božič, dr. Kukovec, dr. Kalan in dr. Koderman.

Kritika delovanja odbora.

Dr. Benkovič ostro biča celo delovanje odbora, izjavi, da bo z vsemi silami delal proti temu, da bi se vloge posojilnic, ki znašajo še 78.000 K, odpisale in da bodo zavodi, katere on in njegovi tovariši zastopajo, storili vse korake in izvajali vse konsekvence, da obvarujejo članice vsake škode. Obširno opozarja na to, da je cel obstoj zveze protipostaven in predlaga, da se na dnevni red prihodnjega občnega zbora postavi točka: Razpust in likvidacija društva.

Pooblaščenec Vl. Pušenjak izraža svoje začudenje nad tem, da so v zvezi včlanjene le male kmečke posojilnice, dočim posojilnice v Mariboru, Ptuj, Mozirju, Vrhniki, Trstu, Ljubljani in Gorici niso

članice. Sviri pred tem, da bi se malim posojilnicam odpisale vloge, ker bi to škodovalo celemu zadružništvu.

Obširno razpravlja o vzrokih obupnega položaja in navaja kot krivce stari odbor, ki je napravil velikanske dolgove, novi odbor, ki je prevzel v lastno režijo faliten list „Narodni Dnevnik“, staro celjsko posojilnico, ki je brez vsega pokritja posojevala velikanske zneske, in liberalno Zadružno zvezo v Celju, ki je, akoravno bi morala biti zaščitnica svojih članic, mirno gledala propad celega podjetja in še celo sama dne 2. junija 1909 vplačala K 5.000.

Govornik je nato izrazil razne pomisleke glede dolžnikov pri tiskarni in trgovini, ki dolgujejo 60.000 K, a se ne ve, koliko teh tirjatev je iztirljivih, glede inventure itd. Predlagal je, naj se izvoli odsek petih članov, ki naj s pomočjo kakega strokovnjaka pregleda vse račune in celo upravo, da se izve natančno stanje, ker do sedaj nikdo ne pozna pravega stanja podjetja.

Na očitanja raznih govornikov niso mogli odborniki dati nobenega odgovora in so vse mirno vtaknili v žep.

Protest članice celjske Zadružne zveze.

Da niso samo posojilnice, ki pripadajo k naši organizaciji, skrajno nezadovoljne z gospodarstvom mladih celjskih liberalcev, temveč da tudi močno vre med članicami celjske liberalne Zadružne zveze, pričča sledeči protest posojilnice pri Mariji Snežni, katerega je prebral njen načelnik in katerega prinašamo doslovno:

„Slavni občni zbor!“

V imenu posojilnice pri Mariji Snežni izjavim, da nikakor ne dovoljujemo, da bi se za pokritje deficita pri zvezinem podjetju odpisala kaka svota od našega deleža, in to iz tega vzroka, ker je še zadruha za take izgube preslaba.

Današnji občni zbor blagovoli zaradi pokritja tega deficita sledeče skleniti in sicer:

1. Zadružna zveza naj prevzame sama del te izgube na svoje rame ter ga naj pokrije iz svojega fonda in pa iz podpore, katero si naj naprosi od države.

2. Ostali znesek naj blagovolijo močnejše in bogatejše posojilnice pokriti in sicer take, katerih rezervni fond že znaša čez 20.000 K, od ostalih malih, oziroma še revnih posojilnic, katerih rezervni fond še ne znaša 20.000 K, pa bi naj ostali njihovi deleži pri tem podjetju neprikrajšani in to iz tega vzroka, ker še taka mala posojilnica ni v pravem življenjskem razvitku in deluje le večinoma s kreditom, katerega pa mora drago plačevati in sicer po 5% in še višje. Ako bi take posojilnice izgubile svoje deleže, in potem se še zna pripetiti, da tudi pri svojih posojilih kaj izgubijo, bi lahko skoz to prišle na kant, in kdo bi bil tega kriv kakor ta odlična zveza skoz njeno neprevidno početje.

Torej še enkrat povdarjam, naj se pustijo deleži malih posojilnic pri miru, ako pa bi kljub temu se kaj drugače sklenilo, da bi tudi bile male posojil-

nice prizadete, tedaj izjavim v imenu vseh malih posojilnic, da bodo takoj iz te zveze izstopile!

Končno pa še moramo pribiti dejstvo, da je to skandalozna sramota za odbor tega podjetja, da izkazuje tako izgubo, katero so vodili in še vodijo sami učenjaki in strokovnjaki.“

„O dretih se ne damo! Naših kmečkih posojilnic ne pustimo izrabljati v nečedne strankarske namene Nar. stranke!“, kliče članica celjske Zadružne zveze. In fina ironija ob koncu protesta: gospodje učenjaki in strokovnjaki — priča o globokem priznanju vaših gospodarskih talentov!

In odgovor na ta protest? Zelo duhovito je svetloval gospod dr. Kukovec zastopniku male kmečke posojilnice, naj on vpliva na velike posojilnice, da bodo deficit pokrile. Članice celjske Zadružne zveze, ali čutite to zasmehovanje?

Blamaža liberalcev. Dr. Kukovec ne pripusti nobenega glasovanja in si pomaga iz zadrege s tem, da zaključí občni zbor.

Naši zastopniki dr. Verstovšek in dr. Benkovič so osvetlili še marsikatero stran „vzornega“ delovanja mladine. Dr. Benkovič opozarja na to, da se bodo storili vsi koraki, da se napravi red in protipostavnemu delovanju zveze v interesu članic napravi konec. Kakor bi ju pičil gad, sta začela razsajati dr. Kalan in dr. Koderman, osebno napadala dr. I. Benkoviča, nastal je vihar, naši so ogorčeno protestirali. Dr. Kukovec je porabil ta trenutek ter izbojazni pred glasovanjem zaključil občni zbor.

Cel občni zbor pomenja velikansko blamažo liberalcev. Niti jedna točka dnevnega reda se ni rešila, niti eden zastopnik včlanjenih posojilnic ni našel besed, s katerimi bi zagovarjal odbor, temveč molčali so in šli domov s trdnim sklepom, da na noben način ne pripustijo, da bi se od vlog, katere imajo njih posojilnice pri tem zelo dvomljivem podjetju, še nadalje kaj odpisalo. Zveza slovenskih posojilnic je podjetje, nad katerim plava angelj smrti, za to podjetje ni rešitve; to je tudi odbor jasno priznal s tem, da ni stavil nobenega predloga za sanacijo in naravnost našim zastopnikom ponujal, da naj prevzamejo celo društvo Zveza slovenskih posojilnic v Celju. Tega veselja mi gospodom liberalcem ne bomo storili, da bi njihova propadla podjetja prevzeli, pač pa jih bomo strogo kontrolirali in z vsemi sredstvi delali na to, da niti vinarja več ne bodo izgubile posojilnice, ki so članice Zveze slovenskih posojilnic.

Vsem članicam Zveze slovenskih posojilnic pa svetujemo, da naj v lastnem interesu delujejo na to, da se to društvo razpusti in na drugi podlagi in pod drugim vodstvom zvezna podjetja vodijo naprej. Izključeno je namreč, da bi v sedanjih protipostavni obliki mogla Zveza slovenskih posojilnic v Celju še v bodoče kljub vsem gmotnim žrtvam izhajati.

Za katoliško časopisje.

Na tretjem velikem cerkvenem zboru v Baltimoru zbrani ameriški škofje so se v svojem skupnem pastirskem listu izjavili o katoliškem časopisju sledeče:

Oče so mu umrli, prevzeti bi moral doma roko delstvo, mati so mu našli nevesto s tisočakom dote — redno življenje bi lahko pričel, če bi ne bilo nje in pa deteta . . .

Podal se je domov, za njim pa je prišla za 14 dni i Roza in vzel jo je v službo isti posestnik, ki je pri njem pred leti služila.

„Če nočeš mene, ni treba, pa druge tudi ne boš in še za otroka boš plačeval“, zabrusila mu je Roza v obraz.

Bradač je bil lahko prepričan, da ga straži dvoje sivih, od ljubosumnosti kalnih oči, naj potem gre, kamor le noče.

„Ata — vidiš ateka“, pravila je svojemu malemu Karleku, da bi to pri Bradačevih slišali, bistro umno dete pa je ponavljalo za mamico: „Ata, — ata!“

Bradač v resnici ni vedel, koga je bolj sovražil, dete ali pa njegovo mater. Pač, otroka bolj. Če bi ne bilo njega, kako lahko bi dihal, kako v kratkem bi bil z Rozo gotov, sedaj mu pa stoji na potu in mu kviri bodočnost s svojim „ata, ata“, mu greni življenje, zapleta ga v tožbe, ovira ga . . .

Ni bilo lahko življenje, ki ga je živela Roza s svojim otrokom. Gonja je to bila, večna gonja. Spravljala je živež za sebe in za dete, mnogokrat delala je za sam grizljaj, samo da bi bila lahko bliže svojega zapeljivca, na straži, da bi ji ne postal neveren s kako drugo.

V tej večni napetosti ginevala so ji mlada leta, oveneli njeni krasi. Vsa obleka ji je postala zopet prevelika, morala jo je prešivavati.

„Sedaj me ne vzame več — samo radi tega črvčka tukaj“, priznala si je enkrat bolestno, ko je gledala svoje upadlo telo in shujšano lice in odločila se je, da toži nezvestega ljubimeca radi priznanja očetovstva.

„Prej, kot bo prepozno“, rekel ji je kmetič, „naj se s teboj poravna, detetu njegov delež izroči, ali

denka mora se sedaj omožiti s fantom, potem pa, se preživljati ob njegovi stragi kot delavka. Vsa bistro umnost ležala je v tem, da si izbere moža, ki bi imel koč . . . Življenje je s takim ložje, kruh pri njem boljši, ni treba plačevati stanovanja, čeprav so tukaj zopet davki in popravki.

To perspektivo imela je pred seboj, kadarkoli se ji je približeval kateri fantov iz vasi. Prilizovali so se ji sladko in s prošnjami, Roza pa je z bistrim pogledom pregledala, kam kateri meri.

„Če me želiš le zapeljati, potem pa me pustiti v sramoti, potem kar pojdi“, odganjala je kmečke sinove, bogate in prevzete.

„Kaj pa počneva midva skupaj — ti nimaš nič, jaz nimam nič, dreti bi se morala z uboštvom — poišči si bogatejšo“, smejala se je revnim.

Branila se je in ubranila, da ni prišel k njej Bradač.

„Ta bi bil pravi“, rekel je hkrati notranji glas. Bil je kolar — hišico je imel in nekaj polja.

On bi se pečal z rokodelstvom, ona pa bi gospodarila. Vse to ji je ob toplih, pomladanskih večerih tako slikal in obljubljal . . .

In vse bi se lahko tako zgodilo, če bi ne prišlo na svet to dete tukaj. Hud pogled je zadel ubogo glavico.

„Beži sedaj — mama se ne bo s takim oblikovcem mučila“, zjezila se je ter naglo postavila dečka na zemljo.

Ta se je zgrabil za njeno krilo ter molče cepetal za njo proti domu.

Tudi Karel Bradač se je obrnil naravnost proti svojemu domu, ko je prišel iz sodišča. Na drugi strani ulice pa so se mu smejali napis: „Gostilna pri 3 krogljah“ — „Sveže pivo.“ Kakor da bi hotel spremeniti, uteči komu, tako hitro je bil na drugi strani ulice in je zaloputnil za seboj steklene duri pivotoča, da je zazvenelo.

Sklonjen nad steklenico, preudarjal je o svojem minulem, sedanjem in bodočem življenju. V zamazanem pivotoču zvenele so pesmi razglašnega gramofona, znane so mu bile, pel jih je, tudi njej — Rozi — jih je pel ob mlačnih, jasnih večerih v pomladi. Živahno in naglo prišla mu je na misel gostilniška soba — tam pri njih doma — ko so fantje v pomladi šli k naboru. „Rekrutovska“ pravijo tej njihovi godbi. — Videl je tudi Rozo v tanki, katunovi obleki, poškrobeni, zdravo in krasno. Čutil je še sedaj, kako ga je takrat razdraževala s šuštenjem teh svetlih kril, toploto in vonjem svojega telesa, ko se je z njo vrtel v krogu in ko jo je potem spremljal proti jutru v tihi noči proti domu. Oh, krasni so bili ti večeri, ko je posedaval z njo na štorih pred hišo, nad glavami so jima gorele zlate zvezdice.

Toda naglo — kakor je vzšla — propadla je vsa sreča. Stara kolarica — Bradačeva mati — postavila je Rozo, ko se je ob poldne vračala domov in začela pred celo vasjo nad njo kričati:

„Beračija naga — kaj pa imaš, da mi zapeljuješ sina? Naša nevesta mora položiti tisočak na mizo — si razumela?“

Pa še hujši trenutki so prišli. Z odporom spominjal se je Karel, kako že ni mogel več tega prenašati in kako si je tistega jutra, ko so ljudje začeli raznašati novico, da se je Rozi narodil sinček, zvezal v naglici nekaj obleke in izginil z doma. Popihal jo je, utekel po babje, toda kako je bilo njegovo presenečenje, ko se je v novi vasi, kjer je on delal, prikazala nekega dne Roza z otrokom na roki. Našla ga je in kakor sršen hodila je povsod za njim.

Že davno je pustil kolarstvo ter zgrabil za bič, menjaval službe in kraje, a Roze se ni mogel znebiti: kakor duh, kakor senca sledila je njegovim korakom.

In kako se je spremenila. Celo druga se mu je zdela, kakor takrat v teh pomladnih večerih. Protivna, odporna mu je bila, najbolj pa še to dete, ki ga je povsod vlekla s seboj.

„Končno, katoliški stariši, vas prosimo, da resno preudarite vašo resnico, da je od vas, posamezno in osebno, odvisna rešitev vprašanja, da li katoliško časopisje dovrši veliko delo, katero pričakuje ta ob tem času od njega previdnost in cerkev, ali ga ne dovrši. Prislovitveni misijon katoliškega časopisja so tolikokrat in tako nujno povdarjali papeži in škofje in odlični pisatelji, da gotovo ni več potrebno nikogar prepričavati z dokazi o tej resnici. Ampak vse to ne bo prav nič izdalo, ako stariši ne ravna po danih jim navodilih in jih praktično ne uporabljajo v slednji domačiji. Kadar poglavar vsake katoliške družine spozna za svojo predpravo in za svojo dolžnost, prispevati k podpori katoliškega časopisja s tem, da se naroči na en ali več katoliških listov in uvažuje pouk, ki ga ti listi donajajo, potem se more katoliško časopisje resnično razvijati, tako da bo izpolnjevalo svojo vzvišeno nalogo. Ampak izberite list, ki je popolnoma in docela katoliški, poučen in izpodbuđen.“

Potrebo katoliškega časopisja povdarja pastirsko pismo njegove prevzvišenosti kardinala Nave, nadškofa v mestu Catania na Siciliji.

Ta okrožnica se obrača tako na duhovnike kakor na posvetnjake. Kar more v нравstvenem oziru učiniti dobrega katoliški časopis, posebno povdarja omenjeni cerkveni knez. Obrača se posebej na duhovnike in pravi, da so lepšanje hramov božjih, zidanje novih cerkva, prirejanje velikih svečanosti v čast Najvišjemu prav hvalevredna dejanja; ampak duhovnik lahko več stori za Boga in njegovo cerkev, ako podpira katoliško časopisje, katero more usihajočo vero zopet oživiti v takih, ki niso besed Kristusovih nikdar hoteli slišati v cerkvi.

Katoliško časopisje ima v našem svetem očetu papežu Piju X. najiskrenejšega prijatelja in podpornika. Ko je bil še škof v Mantovi in je tamošnji katoliški časopis doletela finančna stiska, je izjavil, ker ni imel nikdar zakladov na razpolago — saj je bil siromašni starišev sin — da hoče zastaviti svoj škofji križec, da pomaga časopisu!

Tako zelo in visoko ceni sveti oče katoliško časopisje! Tako je prepričan o njegovi potrebi in njegovem koristnem vplivu, da je bil pripravljen žrtvovati vse za časopis!

Kako osramočeni morajo stati nasproti temu sijajnemu zgledu marsikateri katoličani! Kako bi papež Pij X. grajalno majal z glavo, ako bi prišel v nekatere katoliške hiše, kjer gostuje veri sovražno ali brezbarvno časopisje! Kako bi prst svarilno dvignil nasproti brezčutnosti marsikaterih naročnikov, ki ne nastopajo za svoj časopis in ga ne priporočajo! In kako lahka je ta podpora! Soseda ali prijatelja samo opozoriš na katoliški časopis, mu pojasniš vrednost značilnega, po vzornih načelih urejevanega časopisa — in prijatelj bo kmalu pridobljen. Z dobrim je potem v zvezi prijetno in koristno.

V katoliško hišo spada katoliški list. Papeži in škofje so nastopali kot zagovorniki za katoliško časopisje. Kajti samo katoliški list se hoče in more boriti za koristi katoličanov. Zato vsak katoliški gospodar naroči, pridno čita in dalje priporoča vsaj en katoliški list. S tem izkazuje sebi in katoliški stvari veliko uslugo.

Pridobivajte nove naročnike!

pa naj mesečno zanj plačuje; če se oženi, da vse na ženo prepisati in nič mu ne moreš več vzeti . . .“

Takrat se je začela ta za obe stranki neprijetna tožba. Tožarjenje, ki so v njej morale na dan reči, ki se za nje danes oba sramujeta; tuji ljudje, sodniki in odvetniki, mučili so ju z vprašanji, ki sta pri njih oba zarudevala in oči obračala k zemlji.

„Pa naj še reče, da to ni njegov otrok“, zakričala je Roza kar pri prvi obravnavi in se naglo zaletela v malega Karleka, da je otrok zletel v sredino sobe, naravnost pred sodnikaatega.

„Ne — tisočkrat ne!“ zakričal je zopet Karel in zagnal otroka od sebe, da je letel nazaj v naročje matere.

Sedaj se je začela obravnavati, prisege, izpraševanje, sklicevanje prič, in čim dalje je to trajalo, tem jasnejše je bilo Rozi, da je Karel ne vzame niti radi otroka, da jo sovraži, pa še stokrat bolj to njihovo dete . . .

Trpek obup je napolnil njeno dušo. Zgubljena je — gotovo se več ne omoži — kdo bi jo vzel — In čelo življenje bo morala služiti, se ubijati za sebe in za dete. Mogoče bi se še omožila, če bi ne bilo tega dečka, prav gotovo, bolje bi živela brez njega . . .

V tem trenutku pomračilo se je v njenem srcu, materina ljubezen se je odselila iz njega. Čim dalje se je vlekla obravnavati, tem bolj je rastle želja, da bi bila brez deteta, zopet sama.

„To vse za tebe in radi tebe“, grozila je mati večkrat začudenemu Karleku. Tudi on je čutil, da se z njim godi nekaj posebnega.

Mamica ga ni nikdar več poljubljala, ni ga več božala po glavici, niti ga ni več vzela seboj na delo. Zapirala ga je v kamri, ki je v njej z njim sama spala, rano mu je ubežala in ko se je vzbudil, je bila mamičina postelj že davno hladna, on pa je bil sam in še zaklenjen.

(Konec prih.)

Pismo iz Švice.

Nekaj o modernizmu.

Friburg, mes. dec.

Ker sem že zgoraj rabil besedo „modernist“, naj še izpregovorim tukaj ob tej priliki par besed o tem zelo perečem vprašanju.

V zadnjem času se je brezmejno pisalo v raznih katoliških švicarskih časopisih („Basler Volksblatt“, „Neue Zürcher Nachrichten“, „Vaterland“...), in pisalo se je različno in govorilo se je tudi o tem na shodih, oziroma v klubih. Tako je govoril v Lucernu, v Katoliškem klubu mož — ta shod je meni znan — Walther, katoliški vladni svetnik, proti modernističnemu škofantstvu in proti tej maniji, ki učenjake, pisatelje . . . z epiteti „modernist“ dekorira brez pravega vzroka, može, ki bičajo ošabnost nekaterih oseb in je zavrnil ob enem tudi mnenje onih, ki so malo orientirani in ki lahko pridejo na misel, da mora biti v Friburgu cela legija teh ljudi. Ne! V Friburgu ni te inkvizicije! Tukaj so sami ogorčeni nad predrznostjo nekaterih elementov, ki izvršujejo to podlo službo, ljudje, ki nimajo niti filozofične niti teologične izobrazbe, niti k temu potrebne jurisdikcije. In tako pride potem, da padejo poštene može kot žrtva te podlosti. Proč s takimi, ki vedno šnofajo po modernistih. To bi bile glavne misli tega govora.

Kam pa privede tako ravnanje in počenjanje, vprašam jaz? Ali hočejo dotični morebiti s tem onemogočiti vsako znanstveno delovanje? S takim ravnanjem se to tudi brez dvoma doseže. Človek skoraj ne upa nobene besedice več izpregovoriti ali napisati, saj ne ve, kdo ga posluša in s kakim namenom.

Toda naj nas nihče ne umeva napačno. Mi smo bili vedno odločno za to in smo tudi zdaj, da pisatelji etc. rabijo vedno izraze natančne, določne, nedvomljive, tako da je vsaka eksplikacija ali sinistram popolnoma izključena, in da jim je tudi prav posebno lastno „sentire eum ecclesia“.

Na drugi strani pa smo bili vedno proti takim in smo tudi zdaj, ki vedno in povsod vidijo črno, nota bene brez pravega, tehtnega vzroka. Ali ni to nekaj strašnega, komu po krivici očitati „modernist“, kar je z drugimi besedami „heretik“?

V tem oziru se je v zadnjih mesecih veliko grešilo. Med temi žrtvami je tudi P. dr. Ekspedit Schmidt, ofm., izdajatelj imenitnega znanstvenega časopisa „Über den Wassern“. V svoji knjigi „Anregungen“, Monakovo, 1909, ima 4 študije o Ibsenu. In ravno te študije o Ibsenu so dale povod dr. Decurtiusu, profesorju v Friburgu v Švici, da je nastopil proti njemu in ga razglasil kot modernista v literaturi. Profesor Decurtius je pisal namreč v enem listu (besede niso popolnoma doslovne): „Schmidt verherrlicht Ibsen, den Vertreter der autonomen unchristlichen Moral.“ In glejte, ravno pred par dnevi pa sem bral v „Vaterlandu“, 1. in 2. decembra, članek „Henrik Ibsen als Philosoph.“ Med drugim se bere tudi to: „... Schmidt je rešil to temo (o Ibsenu) ravno tako, kakor so obdelovali v zadnjem času katoliški časopisi Tolstoja, katerega filozofične sisteme so pristojno zavrnil, katerega pesniško vrednost in veljavo pa povdarili, toda s to razliko, da so dotični listi Tolstoja zelo površno obdelali, a nasprotno Schmidt pa je temeljito obdelal svojo temo . . . Pisatelj prej imenovanega članka pravi dalje in zatrjuje, da ni našel v teh študijah o Ibsenu nobene besedice, katere bi on ne mogel podpisati . . . In nadalje: . . . „prav natanko referira (Schmidt), analizira, pretehta, akceptira in zavrže . . . in vse to z neko dobrohotnostjo . . .“

Torej kritik Schmidtovih študij o Ibsenu ni ničesar našel, kar bi aspiriralo na modernizem. In kaj pravi profesor Decurtius? Potemtakem profesor Decurtius ni prav razumel Schmidta. Tudi tukaj velja: qui bene distinguit, bene docet.

Glede refutacije očitaj profesorja Decurtiusa pisateljici Handel-Mazzetti, glej: „Über den Wassern“, 3. Jahrgang, Heft 21, 22 v „Kritische Spaziergänge.“

Kako daleč so šli v tej maniji, kaže dejstvo, da so tudi znane profesorje in pisatelje: Meyenberg, Beck in princ Maks saks., razglasili kot moderniste, može, katerim vendar ne bo noben pameten človek kaj takega očital. En list je javno očital profesorju Decurtiusu, da je on to storil, a profesor Decurtius se je v časopisu „Basler Volksblatt“ očitno zagovarjal, da prej imenovanih profesorjev ni zatožil v Rimu niti direktno niti indirektno. Razburjeni duhovi v Švici, kakor se kaže, se bodo kmalu zopet pomirili. Satis est.

Novi rektor.

Po tem razmotrivanju pridem zopet nazaj v svoj tir. Rektorski govor, katerega je imel novi rektor Zapletal pri inavguraciji, se glasi: „Über einige Aufgaben der katholischen alttestamentlichen Exegese“, (Friburg, Švica, tiskarna sv. Pavla, 1910), kateremu govoru je sledilo vse z največjim zanimanjem. Kdo pa je ta Zapletal, novi rektor, o katerem se toliko govori? Zapletal je bil rojen dne 15. januarja 1867 na Moravskem v Wilimau. V Olomucu je študiral državno gimnazijo, potem je vstopil v dominikanski red. Na Dunaju je dovršil filozofične in teologične študije in promoviral na Dunaju kot dr. theol.

Od leta 1891—1893 je bil na biblični akademiji v Jeruzalemu. Da bi se izobrazil v orientalskih jezikih in starozakonski eksegezi, je mnogo potoval. Le-

ta 1893 je poslušal na dunajski univerzi hebrejska in siriska predavanja profesorja G. Bichell.

Meseca oktobra istega leta je bil imenovan profesorjem ord. starozakonske eksegeze na friburški univerzi v Švici. Leta 1901, dne 13. januarja, je bil imenovan za dopisovalnega uda društva učenjakov za znanosti v Pragi, in dne 13. decembra 1909 pa za dopisovalnega uda akademije znanosti v Pragi.

To odlikovanje kaže, kaj velja mož. Kako je on delaven, kažejo njegova številna dela, katera, kakor upam, bodo marsikoga zanimala.

Njegova dela so sledeča:

1. Hermeneutica biblica. 2. Edit. Friburg 1908.
2. Der Totemismus und die Religion Israels. Ein Beitrag zur Religionswissenschaft und zur Erklärung des Alten Testaments. Friburg, 1901. (Razprodano!)
3. Grammatica linguae hebraicae cum exercitiis et glossario, studiis academicis accommodata. 2. Edit. Paderborn, 1910.
4. Der Schöpfungsbericht der Genesis (1, 1—2, 3) mit Berücksichtigung der neuesten Entdeckungen und Forschungen erklärt. Friburg, 1902.
5. Le Recit de la Creation dans la Genese.)Po vest stvaritve v genezi). Ženeva in Paris, 1904.
6. Alttestamentliches. Friburg, 1903.
7. Die Metrik des Buches Kohelet. Friburg, 1904.
8. Das Buch Kohelet kritisch und metrisch untersucht, übersetzt und erklärt. Druga izdaja, Friburg v Br., 1911. (V tisku.)
9. Das Deboralied erklärt. Friburg, 1905.
10. Liber Ecclesiastae. Textum hebraicum critice et metrico edidit V. Zapletal. Halle, 1905.
11. Der Biblische Samson. Friburg, 1906.
12. Das Hohelied kritisch und metrisch untersucht. Friburg, 1907.
13. De poesi Hebraeorum in Veteri Testamento conservata, in usum scholarum. Friburg, 1909.

H.

Politični pregled.

Delegacijsko zasedanje.

Avstrijske delegacije so imele dne 28. t. m. dopoldne ob 10. uri plenarno sejo v svrhu izvolitve predsedstva. Za predsednika je bil izvoljen z 49 odanimi glasovi delegat dr. Beerenreither.

V četrtek, dne 29. t. m. je delegacije v budimpeštanskem kraljevem gradu slovesno otvoril prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand. Poudarjal je, da se razvijajo naše zunanje razmere razveseljivo. Država se bo tudi nadalje trudila, utrditi in ohraniti mir z vsemi sosedi. V tekoči sedaji delegacij se bodo le z ozirom na mornarico stavile višje zahteve.

Po prečitjanju tega govora se je nadvojvoda delj časa menil s predsednikom Baerenreitherjem o češkonemskih pravnih pogajanjih in z dr. Glombskim o kabinetni krizi in o rekonstrukciji. Zvečer se je vrnil nadvojvoda na Dunaj. Ko se je peljal na kolodvor, so ga po ulicah zbrane množice mažarskega ljudstva navdušeno pozdravljale z eljem-klici.

Popoludne ob 1. uri je imela potem avstrijska delegacija plenarno sejo, v kateri se je po kratki debati sprejel 3mesečni proračun. Zastopal ga je kot referent dr. pl. Grabmayr.

Prof. Masaryk je spravil zopet na tapet svojega srbskega zaupnika Vasiča, ki je bil pred kratkim obsojen zaradi veleizdaje na 5 let ječe.

Minister grof Aehrenthal mu je odgovarjal ter še enkrat poudarjal, da poslanik grof Forgach ni bil z Vasičem nikdar v zvezi. Res je stal Vasič v zvezi z nižjim uradnikom belgrajskega poslanstva, a pretrgale so se z Vasičem vse zveze, ker so bile informacije malovažne.

Delegat dr. Tresič se je pritoževal, da se nastavljajo samo nemški in mažarski uradniki pri konzulatih, in da se za izobrazbo slovanskih izseljeniških otrok nočejo ustanavljati šole.

Ko je prof. Masaryk govoril še enkrat o Vasičevi aferi, je prišlo med slovanskimi delegati in nemškim radikalcem pl. Stranskyjem do burnih prizorov. Slovanski delegati so mu klicali: denunciant.

Govorili so še delegatje Klofač, Udržal, dr. Geßmann in Seliger.

Tudi ogrska delegacija je rešila začasni proračun. S tem je za letos delovanje delegacij končano. Redno zasedanje se začne v drugi polovici meseca januarja.

Politični položaj na Češkem.

Sodeč po dosedanjih vspehih predkonferenc, ki so se vršile od posameznih strank v zadevi bodoče češko-nemške sprave, je upati, da bodo mogoče že v prvih dneh meseca januarja sklicati češki dež. zbor. Zatrjuje se, da bo češki dež. zbor sklican že 10. jan. in da bo potom kompromisa določen dnevni red za prvo sejo. Bienenrth je naravno najbolj interesiran na tem, da se sestane češki dež. zbor, ker bi to pomenilo možnost, začeti tudi resno misliti na rekonstrukcijo kabineta v smislu razširjene parlamentarne večine. Kakor se zatrjuje, bo Bienenrth takoj po prvi seji češkega dež. zbora stavil cesarju svoje tožadene predloge.

Ogrsko.

Na Ogrskem imajo navado, da politične stranke ob novem letu pozdravljajo svoje voditelje, ki ob tej priliki govorijo o politiki. Tudi letos je pričakovati take govorance. Značilno je, da grofa Khuen-Heder-

varyja ne bo pozdravil predsednik vladne stranke D. Perczel, ampak znani reakcionarec grof Štefan Tica, ki bo baje govoril o volilni reformi. Bolj zanimivo bo pač, kaj bo odgovarjal Khuen-Hedervary. — Košut bo govoril o nalogah stranke 48ih.

Češko-nemška pravna pogajanja.

„Narodny Listi“ poročajo:

Druga konferenca načelnikov klubov pri najvišjem deželnem maršalu princu Lobkowitzu, se vrši v pondeljek dne 2. januarja 1911. ob 11. uri dopoldne. K tej konferenci bodo povabljeni poleg poslancev, ki so se udeležili že prve konference, tudi poslanec Choc, kot zastopnik čeških, in poslanec Kritzer kot zastopnik nemških radikalcev. S konferenco v zvezi je sklicanje češkega deželnega zbora in se bo poskušalo na tej konferenci doseči delamoznost češkega deželnega zbora. Predlogi, ki bodo glede dnevnega reda seji deželnega zbora stavljeni, bodo predloženi najprej obojestranskim plenarnim sejam v posvetovanje in odobrenje. Se-le potem, če bo dnevi red odobren, bo cesarski namestnik stavil vladni predlog, naj skliče češki deželni zbor k zasedanju.

Vojska med Kitajci in Japonci.

„Rječ“ poroča iz Vladivostoka, da so se razmere med Japonsko in Kitajsko tako poostrele, da so prepričani o vojski med Kitajci in Japonci, ki izbruhne spomladi. Kitajsko časopisje piše jako razburljivo, japonsko pa previdno. Kitajci trde, da nastopi proti Japonski skupno z njimi Severna Amerika.

Posvetovanje zaupnikov čeških agrarcev.

Pod predsedstvom poslanca Švehla se je dne 29. decembra vršilo posvetovanje zaupnikov češke agrarne stranke. Posvetovanje je bilo namenjeno organizaciji stranke ter se je tudi razpravljalo o vprašanju češko-nemških pravnih pogajanj. Češki agrarci so sklenili udeležiti se teh posvetovanj.

Slavnostno umeščenje sarajevskega občinskega zastopa.

Dne 29. decembra dopoldan se je vršilo v sarajevskem rotovžu slavnostno umeščenje novega sarajevskega občinskega zastopa. Deželni poveljnik general baron Varešanin je povdarjal v svojem nagovoru, da je pač sedanjí mestni zastop zadnjikrat konstituiran po dosedanjem volilnem mestnem štatutu. Novi mestni štatut bo znatno razširil avtonomijo sarajevske občine. Navzlic temu pa, da ostane novi mestni zastop le kratek čas v svoji funkciji, ga čaka velika naloga, ki se tiče sanacije in modernizacije sarajevskega mesta. Po slovesni obljubi, ki so jo storili župan in oba podžupana, je imel župan Čurčič zahvalni govor, ki ga je končal z „živio“-klici na vladarja. Pristaši samostalne muslimanske stranke in pristaši Katoliške Udruge se slavljá niso udeležili.

Raznoterosti.

Veselo novo leto želimo vsem našim sotrudnikom, naročnikom in prijateljem. Kot novoletni dar pa jim prinašamo zadržilo, da bomo v bodočem letu še z večjo vneto in vstrajnostjo vodili boj za naše svete ideale. Od svojih prijateljev pa si želimo za novoletni dar, da nam pridobijo mnogo novih naročnikov. Sedaj ko izgine „Narodni Dnevnik“, nam je treba podvojiti svoje moči, da spravimo tje, kjer so bili doslej slabi časniki, dobre časnike! „Straža“ naprej, naj bo bodoče dni naše geslo!

Duhovniki hoče dekanije so dne 28. decembra v Hočah, duhovniki mariborske dekanije pa včeraj dne 29. decembra v Alojzijevi cerkvi v Mariboru prisegli na versko izpoved zoper modernistične krive nauke.

Iz finančne službe. Predsedstvo deželnega finančnega ravnateljstva v Gradcu je imenovalo asistenta pri kolkovnem uradu, Jos. Novaka, za oficijala.

Iz pošte. Trgovinsko ministrstvo je imenovalo sledeče poštne asistente za poštne oficiale: Janez Krajnc v Radgoni, Pavla Marčiča v Gradcu, Karla Pšenčnika na Zidanem mostu, Jaroslava Novotny v Mariboru in Viktorja Goloba v Celovcu. — Orožniški titularni stražmojster Franc Jecel pri Sv. Trojici je imenovan za poštne asistenta v področju graškega poštne ravnateljstva, ter je prideljen pošti v Zidanem mostu.

Iz pošte. Poštno ravnateljstvo je imenovalo gospodičar Ljudmilo Mešiček za oficijantino v Ljutomeru.

Stajerski namestnik grof Clary se obdaja z vedno močnejšim nemškonacionalnim zidom. Poglej, ki je v namestništvu glavarja Rainerja iz Brucka, ki je našemu ljudstvu znan kot nemški zagrizenec iz Maribora in Ljutomera. A trdovratno se brani, poklicati tudi kakega Slovence, naklonjenega uradnika v centralo. Na Rainerjevo mesto pride grof Bellegarde, dosedaj glavar v Bukovini, kjer je bil tudi državni poslanec. A kot mož krščanskosocialnega mišljenja se je moral umakniti židovskemu sovraštvu.

Umirajoči „Narodni Dnevnik“ še mora v zadnjih vzdihih pokazati svojo najbolj razvito lastnost, hinavščino. Krokodilove solze pretaka ob vesti, da bosta v novem kabinetu še nadalje ostala pravosodni minister Hohenburger in grof Stürgkh. Bili smo pa vendar skozi dve leti priča, kako so trepetala liberalna srca, kadar je opozicija v državnem zboru ostre-

ja nastopala in kako so vsako odločno akcijo naših poslancev obsojali in kritikovali. Liberalci so se bali razpusta in več jim je bilo do tega, da še nekaj let obdržijo svoja dva mandata, nego pa da bi morala iti Slovence neuprijazna ministra. Le iz velike daljave, odkoder nikogar ne morejo zadeti, si upajo streljati na sovražnike Slovencev. Der Feige droht nur, wo er sicher ist.

Združitev. Prijatelj slovenskega združništva nam piše: Slavno uredništvo! Hudi udarci, ki so v zadnjem času zadeli Narodno stranko na političnem in gospodarskem polju, nam dajejo upanje, da se bo sedaj vendar omilil boj na Spodnjem Stajerskem. V političnem oziru bo seveda velika težkoča. Ako pa bi se našel med najmočnejšima strujama nekak modus vivendi vsaj v gospodarskem oziru, na polju združništva, bi gotovo bilo samo v dobrobit slovenskega ljudstva. Obe slovenski združni organizaciji bi naj o tem resno premišljevali. Seveda je a priori izključeno, da bi se podali na direktno po nemškutariji dišeči predlog gospoda župnika Šegula, naj se podvržemo s svojim razcvetelim združništvom nemškemu Gradcu. Početek in razvoj našega združništva pod vodstvom gg. Vošnjaka in dr. Dečka se temu upira z vso silo, kajti vse naše delovanje ima vendar končni smoter, da se osvobodimo povsod nemškega vpliva. Kdo naj prevzame pri tej akciji za združitev iniciativo? Mislim, da je to golo kanapejsko vprašanje, čez katero se bo lahko prišlo, če je na obeh straneh dobra volja... Sprejeli smo te vrste, ker smo jih dobili od moža, ki se je sicer zadnja leta odtegnil političnemu delovanju, a je bil vendar vedno vnet za vsestranski slovenski napredek. Pridjati nočemo seveda nobenega komentarija, ker smo prepričani, da prva beseda v tem oziru pristojá merodajnim organizacijam.

Združna Zveza in njena posestnica Zveza slov. posojilnic v lepem objemu. Najhujše je zadelo zastopnike celjske Zdrúžne Zveze, ko so razkrili govorniki tudi ozke zveze s podjetji, katerih pasivnost je skoro se solzeč zagovarjal dr. Kukovec. Venomer se je poudarjalo, da je slabo stanje tiskarne in trgovine že več let. To je morala Zdrúžna Zveza tudi dobro vedeti, vendar je še v drugi polovici leta 1909 dala Zvezi 5000 K vlog, ki so tudi izgubljene. Radovedni smo, če vedo članice Zdrúžne Zveze za to darilo. Iz vsesrali druga drugo. Na obnem zboru se je konstatiralo, da je Zveza slovenskih posojilnic na docela nepostavni podlagi in se je bati razpusta od oblasti, če se hitro ne najde zakoniti način preustrojitve.

Posojilnicam „Zveze slov. posojilnic“ v preudarek! V to Zvezo je včlanjenih s svojimi deleži 50 članic, med njimi celjska Zdrúžna Zveza s 5000 K. Lansko leto so izgubile članice po sklepu docela nepostavno vršečega se obnema zboru polovico vlog. Pri zadnjem obnem zboru bi bili celjski gospodje in dohtarčki odpisali še ostalo svoto 76.000 K, če bi jim ne bili prečrtali račun zastopniki 11 članic. Članice so lahko vesele in hvaležne nastopu zastopnikov teh posojilnic, ki so rešili začasno lepo svoto 76.000 K nesitljivemu praznemu žaklju liberalne in laži-narodne stranke. Pa še nekaj si morajo članice dobro zapomniti. Če dobite vpogled v imenik posojilnic, zapazite takoj, da je Ptujška posojilnica črtana iz članstva, dočim se je pojasnilo, da so te vloge za posojilnice neodpovedljive. Ptujška posojilnica je bila zastopana najbrž po advokatu, ki je uvidel takoj izgubo vlog na podlagi pravil, katera so predložili advokati. Zato je vložila Ptujška posojilnica 5000 K na odpoved; torej se je včlanila drugače, nego vse druge posojilnice. Ptujška posojilnica torej ne izgubi denarja, pač pa vse male kmečke posojilnice, katerih zastopniki ne poznajo tako dalekosežnih obvez. Dolžnost tedanjih faktorjev, zlasti Ptujške posojilnice, bi bila, da bi bili poučili zastopnike ostalih članic. Sedaj so kmečke posojilnice, katere morajo voditi požrtvovalno in vestno nižji sloji, zlasti kmetje, prizadete, dočim ni ne ene večjih posojilnic včlanjenih, ki bi lahko prenašale za podjetja, če so res tako narodna, kakor trdijo dr. Kukovec in njegovi tovariši, večje svote. Mi imenujemo tako početje nehonetno. Tako postopanje mora obsojati z nevednimi zastopniki kmečkih članic vsak pravičnik misleč človek.

Pomirjačoči ukrepi zastopnikov. Ker niso hoteli predložiti niti računa niti bilance, so sklenili zastopniki malih posojilnic, da se poslužijo pravice trgovskega zakona. Na podlagi tega bodo v kratkem izvršili sami svojo dolžnost in preiskali natanko celo stanje obeh podjetij. Javnosti smo dolžni podati natančno sliko tega gospodarstva, to tem bolj, ker sicer na drug način ne pridemo do povoljnih rezultatov, na podlagi katerih bi se lahko storili nadaljni koraki v prid podjetij samih in v obrambo včlanjenih posojilnic Zveze.

Rešitve za Zvezo slov. posojilnic ni več! Tako sta dala razumeti poročevalec dr. Božič in predsednik dr. Kukovec na obnem zboru. Doslovno sta izjavila namreč obadva, da so ugibali in ugibali, razmotirali in presojali prav vestno v odborovih sejah, kako bi sanirali podjetja, toda našli niso nobenega izhoda iz slabega položaja. Zato se obračajo do zastopnikov posojilnic, da dajo na obnem zboru ti navodila in staviijo glede sanacije primerne predloge. Čudno postopanje odbora so okrecali prav pošteno zastopniki manjših posojilnic, češ, da so ti strokovnjaki še tako naivni, da naj obni zbor v trenutnem posvetovanju zasledi prava sredstva, s katerimi bi se rešilo vzorno gospodarstvo odborovo. Vsakdo bo pač uvidel, da se bode premislil zastopnik katerekoli boji članice storiti primerne predloge na podlagi praznih

fraz poročevalca in predsednika. Odbor ni predložil niti bilance niti računov, le na podlagi teh bi se zamoglo rešiti sanačno vprašanje.

Predsednik stare liberalne Posojilnice v Celju, dr. Jos. Sernec, in odbornik dr. Hrašovec star. nista našla ne ene besede, s katero bi grajala slabo gospodarstvo pri tiskarni, zdelo se jima je samo ob sebi umevno, da je Zveza slovenskih posojilnic prevzela „Nar. Dnevnik“ v lastno režijo in zabredla vsled tega v obupen položaj, pač pa sta obljubila, da bo celjska liberalna Posojilnica podarila tiskarni 23.000 K in povrh še obresti od 20.000 K za tri leta. Na ta način podpira stara Posojilnica, ki baje ni liberalna, liberalno časopisje, za druge narodne potrebe pa navadno nima denarja. Čudno se nam le zdi, da gg. odborniki stare posojilnice v Narodnem Domu ne uvidijo, da za tiskarno ni rešitve, mogoče pa je — slaba vest vzrok njihove velike darežljivosti.

Dr. Jos. Sernec kot načelnik celjske posojilnice je sila darežljiv mož. Včeraj je obljubil tiskarni v Celju, da ji odpusti celih 23.000 K, lani ji je že odpustil 10.000 K. Mesto, da bi iz svojega žepa podpiral „Nar. Dnevnik“, pa uporablja v ta namen posojilnična sredstva. Najbolj zanimivo pri celi stvarci pa je, da je stara celjska posojilnica morala lani sama odpisati lepe tisočake od rezervnega fonda, ker bi sicer sama izkazala izgubo. Vzorno gospodarstvo po vzgledu dr. Kukovca! Sicer pa o tem še ni izrečena zadnja beseda. Na obnem zboru nam bodele dali račun o Vašem gospodarstvu, vprašali Vas bode mo, za vsak vinar. Na svidenje na obnem zboru celjske Posojilnice!

Zakaj je nastala kriza v Zvezinih podjetjih? Na obnem zboru so vprašali člani tudi „strokovnjake in učenjake“ po vzrokih, zakaj da podjetji vedno bolj nazadujeta. Dr. Kukovec je rekel, da je vsled politične premoči nasprotne stranke izgubila tiskarna mnogo dela; dr. Božič pa je med vrstami pritrdjeval, da jih je „Nar. Dnevnik“ tako zakopal. Ker se je očitalo odboru, da je začel Hribar z nič in si odnesel lepega premoženja, kar kaže dovolj na veliki dobiček podjetja, so morali le končno priznati, da jih je pokopal „Nar. Dnevnik“. Lansko leto so doplačali 45.000 kron, letos pa niso hoteli podati bilance in računa, dasiravno so stavili to točko na dnevni red. Hočejo le še nekaj časa prikriti svoje delovanje v prid članic Zveze.

Liberalni polom. Glavna posojilnica v Ljubljani, kateri je načeloval liberalni odvetnik dr. Hudnik in ki je bila včlanjena pri celjski Zdrúžni zvezi, katero vodita liberalni korifeji dr. Kukovec-Božič, gre likvidaciji nasproti. Neizogibno je, da bodo kljub neomejeni zavezi vsi vložniki vendar nekaj izgubili. Med lahkomiselnimi vložniki Glavne posojilnice pa se nahaja tudi celjska Zdrúžna zveza z velikansko svoto od 300.000 K. Vsak trezen človek se hora vprašati, kako se upajo nekateriki postaviti na čelo denarnih organizacij, za koje vodstvo jim manjka vseh predpogojev. Ako vsem članicam celjske Zdrúžne zveze nujno nasvetujemo takojšnji odstop, se naj smatra naš nasvet le kot izraz velike dobrohotnosti.

Iz žalosti. Kaj vse se ne zgodi iz žalosti, to se vidi sedaj tudi pri „Narodnem Dnevniku.“ Okrog tega glasila liberalnih ovinkarjev vlada sedaj globoka žalost. S solzami v očeh in s tugo v srcu se pripravljajo maloštevilni zvesti, ki so še ostali, da bodo nesli s starim letom tudi svojega zastarelega mladika tja ven na mrzlo grobišče. V takih dneh postane človek zanemarjen in zanemarjen je postal tudi „Narodni Dnevnik“ in njegovi čuvarji. Številka od dne 28. t. m., ki smo jo prejeli, je na drugi in tretji strani povsem nečitljiva. Če bi ne bili uverjeni, da ne izgubimo ničesar, ako tudi ne zvemo za nezanimivo vsebino teh dveh tajstvenih strani, bi se skoro oprijela žalost tudi nas.

Se vedno molče. Predno gre leto v zaton, moramo opozoriti liberalce na neki dolg, ki ga dolgujejo vsej slovenski javnosti. Proti nesramnemu žaljenju slovenskih kmečkih fantov, ki jih je imenoval „Lehrerbundov“ letak svinje, ni še protestirala Narodna stranka in ne Zveza liberalnih učiteljev. Tako odlašanje se mora najostreje obsojati. Ko smo mi energično nastopili proti žaljenju slovenske mladine, in prišli tudi liberalne učitelje, ki so kot člani „Lehrerbunda“ odgovorni za njegove ukrepe, so se delali liberalci silno ogorčene in užaljene, obljubljali so celo, sicer zelo boječe, da bodo tudi oni protestirali. Toda minuli so že tedni in meseci, liberalci pa še vedno molče. Ta molk je neodpušljiv. Apeliramo na Narodno stranko in na liberalno Zvezo, da stori takoj svojo dolžnost. Bojimo se pa, da ne bo nič. Že to skrajno odlašanje priča, da v liberalnih vrstah ni več nikakih ljudi, ki bi imeli razvit narodni čut. Vsako žaljenje slovenstva vtaknejo v žep. Topo svobodomiselnost je zamorilo vsak idealnejši vzlet. Do bobnečih narodnih fraz še pridejo, do narodnih dejanj pa, kakor je videti, ne več.

Smrtna kosa. Dne 28. decembra zjutraj je umrl v Polčanah upokojeni nadučitelj gospod Martin Čokl. Zapušča žalujočo vdovo in deset nepreskrbljenih otrok. N. v m. p.!

Novi kurz. Odkar stoji Hammer-Burgstall na čelu deželnega šolskega sveta, se ta odlikuje s svojo nemškonacionalno nestrpnostjo. Kar je za utrditev nemštva potrebno, se vse zgodi, magari da tudi proti izrecnim določilom postav (na primer nemška enorazrednica v Št. Lenartu v Slov. goricah). Dosedaj je veljala takozvana pomožna moč pri dež. šolskem svetu kot slovenska posest, četudi je bila ta moč znani Ambrožič. Ker je Ambrožič vsled bolezní odstopil, pride na njegovo mesto nadučitelj Weinhandl iz Ju-

denburga. Hammer-Burgstall si hoče na ta način pridobiti zaslug — za namestniško mesto, po katerem hrepeni. Slovenski poslanci so sicer tudi v tej zadevi posredovali, a ker se jim menda hoče dati še več povoda za nadaljevanje obstrukcije, se na njihove želje ni oziralo.

Ljudsko štetje.

Občevalni jezik. Za ljudsko štetje si je treba pred vsem zapomniti: Vsakdo ima le en občevalni jezik, katerega mu je dala mati, družina, rodna zemlja. Vaš občevalni jezik ni torej oni, katerega so vam morda usilili v službi, v napačni šolski vzgoji, nego oni, katerega vam za takega določa Vaša narodna zavest. Občevalni jezik Vaš je torej slovenski. Le tega zapišite, oziroma dajte zapisati v naznanilnico in kljub vsakemu pritisku od kateresibodi strani vstrajajte pri tem. Biti slovenske krvi, biti Slovenec ponos!

Bodimo zavedani! Danes, dne 30. t. m. zjutraj je bil po vsem Mariboru nabit sledeči letak: Slovenci! Ljudsko štetje se bliža. Vsakega Slovenca dolžnost je, da prizna slovenščino kot svoj občevalni jezik, naj prebiva doma ali med tujci; svojega materinskega jezika se ne sme nikdo sramovati. Nikdo naj ne napiše poleg slovenščine tudi še drug občevalni jezik, čeprav zna tudi še več drugih jezikov. Zapisan sme biti samo eden občevalni jezik. Občevalni jezik ostane za vsakega, četudi razume drug jezik, le oni, v katerem od nekdanj najlažje in najrajši govori, v katerem se sporazume s svojimi sorodniki in rojaki. Nemci, Madžari in Lahi bodo gotovo zapisali svoj materinski jezik, čeprav znajo tudi slovensko. — Mož, kot glava rodbine, zapiše občevalni jezik tudi za svojo ženo in otroke. Polnoletne osebe, ki živijo pri tujih ljudeh, učenci, pomočniki, delavci, hlapci, dekle, smejo po postavi določiti sami svoj občevalni jezik, in nikdo nima pravice, zapisati proti njihovi volji občevalni jezik. — Po postavi se ne sme nikomur ugovarjati ali celo groziti, kaj naj zapiše. Ako števni komisar resno in pravično ne postopa, naznanite to takoj okrajnemu glavarstvu ali vašemu poslancu ali drugi odlični osebi ter zahtevajte pouk in pomoč! Ne podpisite ničesar in ne potrdite ničesar prej, dokler se niste prepričali, da se je zapisala resnica. Neresnične napovedbe se po postavi kaznujejo z denarno globo ali zaporom. Slovenci skrbimo, da bo naše število močno, ker po tem številu se nam bodo povsod odmerile pravice; ako nas je več, zahtevati smemo več šol, več uradnikov, več gospodarskih pripomočkov od naše vlade. Ako sami sebi in svojim rojakom želimo dobro, ravnajmo se po tem pouku! Slovenci, kjerkoli prebivate, ne pozabite in ne zatajite svojih starišev, svojega jezika, svoje domovine! — Slovenski letak na mariborskih ulicah, to je vzbujalo vseobčo pozornost. Slovenci so se ustavljali in z veseljem čitali opomin na njih narodno dolžnost, zagrizeni Nemci so se pa penili jeze, in marsikateri plakat jo je moral občutiti.

Nemška laž. Vsi nemški listi prinašajo lažljivo notico, da se od slovenske strani izrablja vera za ljudsko štetje. Tudi to je laž, da so se privatni števci izdajali kot uradni števni komisarji.

Ljudsko štetje. Ako bi kdo hotel glede ljudskega štetja kakega pojasniti, naj se zgleda v uredništvu „Straže“, Maribor, Koroška cesta št. 5, I. nadstropje. Tudi pritožbe glede nepravilnega postopanja pri ljudskem štetju naj se takoj javijo na naše uredništvo. To velja ne samo za Maribor, ampak tudi za zunanje kraje. Toda opozarjamo, da je treba vsako nepravilnost takoj javiti, ako se ji hoče odpomoči!

Štajersko.

Mariborske novice.

„Za pravdo in srce.“ Opozarjamo zlasti Mariborčane in mariborske okoličane na predstavo Medvedove zaloigrice „Za pravdo in srce“, ki se vrši na Kraljevo dne 6. januarja 1911 ob 8. uri zvečer v dvorani Kat. delavskega društva, Flöbergasse. Za igro se delajo pridne in vestne priprave in bo nudila gotovo poseben užitek.

Iz okolice. Vrl in zavečen mladenič nam piše: Ptujskemu „Štajercu“ lepo odkritosrčno povem, naj bo lepo tiho in Linhart naj ne čelendri nič več. Za „Štajerčeve“ napade v številki 52 mi je toliko, kakor za lanski sneg. Za takšne bedastoče, kakor jih prinaša on, se prav nihče ne zmeni. Mogoče misli, da v mariborskem okraju berejo samo „Štajerca“, pa se zelo moti. „Štajerčev“ se ne najde dosti, odsihdob jih bo še manj. Kdo bo pa tudi čital list, o katerem vsak reče, da je lažnjivec. Saj je njegova prva laž že na prvi strani, ko pravi, da ima 15.000 naročnikov. H koncu mu še povem, da ga v našem okraju ljudje že predobro poznajo in ne bo nič opravil, če prav mogoče še kaj upa. Imamo preveč građiva. Imamo pa tudi dosti boljših časnikov, ki se v njih nekaj boljše najde, kakor pa v prismojenem „Štajercu“, ki drugega ne zna, kakor napadati naše poslance in duhovnike, in te bomo naročili in čitali. Naj se „Štajerc“ jezi, kolikor mu drago, prepričan naj bo, da bo našel v bodoče po naših hišah samo dobre liste, kakor: „Stražo“, „Slovenskega Gospodarja“ in „Naš Dom.“ Kdor še ni naročen na kakega izmed teh listov, ta se naroči sedaj ob novem letu!

Skandalozno blatne so v teh dneh ulice mariborskega mesta. Že glavne ulice v središču mesta so bolj podobne mlakužam, kakor pa mestnim ulicam. Na nekaterih krajih so prehodi naravnost nemogoči

in je treba delati dolge ovinke. Če imaš pa nesrečo in se na takih kržiščih srečaš s fijakerjem, potem si blaten od glave do tal. Veliko slabše so pa še ceste v predmestjih. Ni šala, če trdimo, da je včasih res nevarnost, da bi človek ne obtičal v blatu. To je vendar škandal. Drugod, če se gre za kake nemško-nacionalne zagrizenosti, ki se jih posebno ceni, če diše po lutrovstvu, se siplje denar skozi okno. Za davkoplačevalce, ki lahko zahtevajo, da imajo saj dostojne prometne naprave, se pa nič ne zmeni. Posebno za tujski promet, od katerega bi mariborski trgovci in obrtniki lahko kaj zaslužili, so take blatne in umazane ulice in ceste posebno priporočljive. Pa kaj bomo izgubljali veliko besed, ko nič ne pomaga. Velika večina mariborskega prebivalstva je take hlapčevske narave, da se boji še kihnuti, če tega ne dovoli vladajoča klika.

V izloženem oknu naše tiskarne je izpostavljena slika, predstavljajoča zimsko idilo. Slika je lepo delo gospod. Pepice Brandlove in umetniške vrednosti. Vse ljubitelje umetnosti in lepih slik opozarjamo na to izborno delo mlade slikarice.

Obrekovalcem. Po vseh liberalnih listih kroži vest, da S. K. S. Z. za božičnico v Studencih pri Mariboru ni hotela ničesar darovati. Odgovoren za to lažljivo vest je mariborski dopisnik liberalnih časnikov — gl., kojega samo zaradi njegovega uradniškega značaja nečemo javno prijeti. Resnica je namreč, da se je S. K. S. Z. udeležila s 100 K prispevka božičnice v Studencih.

Nemci delajo na vse pretege, da bi sfabricirali v Mariboru kolikor mogoče največ Nemcev. Vse mesto preplavljajo z letaki, v katerih se vabi meščane, naj pridejo v gotove lokale (hotel „Meran“, gostilna „Zum schwarzen Adler“, pisarna društva hišnih gospodarjev, lutrovski župni urad, pisarna društva Arbeiterschutz, kavarna Rupnik na Franc Jožefovi cesti in L. Lendler na Melju), kjer se jim bo izpolnilo poizvedovalne pole v nemškem smislu. Svarimo naše ljudi, naj ne grejo na ta lim, ker vsak, kdor se približa kakemu teh lokalov, bo postal gotovo „Nemec.“

Deutsch, deutsch. Ob enem s polami za ljudsko štetje razposilja magistrat tudi neko že izpolnjeno polo za vzgled. Na teh polah je občevalni jezik vedno zaznamovan za „deutsch.“ Opozarjamo naše ljudi, da se ne dajo premotiti, češ, da morajo oni ravno tako napisati, kakor je na tej poli za vzgled. Te pole nimajo nikake veljave in se ni treba nanje nič ozirati.

Celjske novice.

Igrokazi „Pri Belem volu.“ Na Štefanovo so se uprizorili zopet z velikim uspehom igrokazi šolskih otrok pod vodstvom č. šolskih sester. Na dan Sv. Treh kraljev, dne 6. januarja 1911, se pa uprizori nova božična igra gospe Kosijeve ob 3. uri popoldne.

Pri božičnicah, katero je priredilo Katoliško podporno društvo za otroke obeh slovenskih šol, je bilo obdarovanih z obuvalom in s toplo obleko okrog 90 otrok. Da se je zamoglo obdarovati toliko otrok, zato gre hvala blagim dobrotnikom, ki so darovali za omenjeno božičnico 372 K. Ker zaradi pomanjkanja prostora ni mogoče tukaj imenoma navesti vseh dobrotnikov, naj slede vsaj imena tistih, ki so darovali po 5 K ali še več. Ti-le so p. n. gospodje in gospe: prevzvišeni gospod knez in škof dr. Mihael Napotnik 13, odvetnik dr. Alojzij Brenčič 5, notar Baš Lovro 5, državni in deželni poslanec dr. Ivan Benkovič 5, profesor Anton Cestnik 5, notar J. Detiček 10, prof. Ivan Fon 5, odvetnik dr. Lj. Filipič 5, vikar Ivan Gorišek 6, stavbeni mojster Golgranc Ferdinand 10, odvetnik dr. Juro Hrašovec 10, pekovski mojster V. Janič 5, profesor J. Kardinar 10, profesor v p. Ant. Kosi 5, kaplan Jakob Kosi 5, odvetnik in deželni poslanec dr. V. Kukovec 5, sodni svetnik dr. J. Kotnik 5, veletrgovec P. Majdič 25, inf. opat Fr. Ogradi 25, kaplan Anton Pučnik 5, nemški pridigar dr. M. Slavič 5, profesor M. Suhač 5, odvetnik dr. J. Serneč 13, trgovec R. Strmečki 5, zdravnik dr. J. Serneč 5, Vasič Regina 10, Sima 5, odvetnik dr. J. Vrečko 5, trgovec Dr. Vanič 5, pl. Geramb 5 K. Tem in vsem drugim dobrotnikom, ki so s kakoršnimkoli darom prispevali k božičnici, izreka v imenu revne šolske mladine najpristronejšo zahvalo — Katoliško podporno društvo.

Častno občanstvo. Povodom zlate svete maše mil. gospoda opata Fr. Ogradija ga je občinski odbor celjske okolice soglasno imenoval častnim občanom celjske okolice. Te dni je občinsko svetovalstvo z županom Glinšekom na čelu izročilo gospodu jublantu krasno izdelan diplom (delo gospoda Benčana), ki v svojih dekoracijah kaže insignije jubilantovega dostojanstva kot infuliranega opata in simbole njegovih čednosti.

K smrti J. Rakuscha. Celjski list „Deutsche Wacht“ navaja k poročilu o njegovem pogrebu besede, katere je izgovoril vitez pri pogrebu zadnjega grofa celjskega Ulrika II. († 1456), ko je razbil na grobu njegov ščit: „Grofje celjski in nikdar več.“ V nekem oziru velja res o Rakuschu: „Meščanje celjski in nikdar več.“ Z Rakuschem se je podrl res stebel pristno-celjskega dobrega značaja. Sedanji celjski mogotci so skoro sami tujci, ali vsaj polni tujega, privandranega, zlasti pa prohodrimovskega duha. Julij Rakusch ni bil nikdar sovražen proti katoliški cerkvi, on je tudi kot katoličan umrl, previden s svetimi zakramenti, in je držal v svojih mrtvih rokah jeruzalemski križ, ki si ga je sam prinesel iz Jeruzalema.

Ptujske novice.

To smrdi po denuncijantstvu. „Marburger Zeitung“ hujska v številki z dne 29. decembra proti nadučitelju Kauklerju. Da si nemško-štajercijanska klika lasti nekako nadzorstvo tudi nad okoliško ptujsko šolo, to je vendar preveč! Gospoda Kauklerja pa se hoče naravnost denuncirati. Pa slabo ste zaželi, gospodje patent-denuncijanti. Kaj pa, če se bo začelo tudi na slovenski strani rabiti enako orožje?

Ptuj. Sedaj je čas, da pokažemo, kaj smo. Plavati nad strankami, je znamenje neznačajnosti. I-meti na vsakem oglu zastave razvite, na prvem oglu za katoliško-narodno stranko, na drugem za slogaško-liberalno, na tretjem za odkrito-liberalno, na četrtem pa skrivaj tudi za štajercijansko, tako vendar ne ravnajo možje. Bodimo gorki ali pa mrzli, nikdar mlačni. Pokažimo pravo barvo. Sedaj se naročajo novi listi. Zatirajmo z vsemi agitacijskimi sredstvi „Štajerca“, „Slogo“ in „Nar. List“, te različno barvane liberalne škodljivce. Razširjajmo naše liste! Nastopajmo odločno! Skušali bomo dobiti podatke, kake listi so v našem okraju razširjeni ter jih bomo potem objavili. — V četrtek dne 29. decembra 1910 je bil protialkoholni shod v Ljubljani. Razpravljalo se je tudi o razmerah v ptujskem okraju. Zelo dobro bi bilo, da res začnemo nekaj v tem oziru. Ljudstvo trpi vsled šnoparske kuge, a nikogar ni, ki bi ga rešil. Saj ste videli, kako sta zavpila „Štajerc“, „Sloga“ in vse nemško časopisje, ko se je samo opozorilo na to kugo, od katere imajo dobiček nemški žganjarji in slogaški oštarijaši.

Ljutomerske novice.

Naša elektrarna bo, hvala Bogu, že skoraj izgotovljena. Reklo se je, da bomo imeli že o Božiču električno razsvetljavo, pa veselili smo se prezgodaj, ker smo imeli ob polnočnici pravo egiptovsko temo. Zanašamo se pa, da bode trg na starega leta dan električno razsvetljen. Napis na elektrarni je samonemški. Vprašamo slavno županstvo, zakaj se ne ozira na pretežno večino Slovencev v trgu? Zahtevamo, da se da na elektrarno tudi slovenski napis. Naše slov. gg. občinske odbornike pa pozivamo, da izposlujejo tudi slovenski napis. Sliši se, da bodo varstvene table z dvojezičnim napisom. Menda ne nemško-mažarski. Če bodo pa tukaj nemško-slovenski napisi, se mora to tudi na elektrarni zgoditi.

Števni komisar za ljudsko štetje je v našem trgu občinski tajnik, znani Koller (Kolar, doma iz ptujkega polja). Opozarjamo ga, da pride v slovenske hiše s primerno dostojnostjo. Upamo, da ga v tem oziru še gosp. župan primerno pouči.

Iz Ljutomerske okolice. Na Štefanovo je sklical kmet Puconja iz Cvena kmečki shod, na katerem so nameravali ustanoviti neko novo kmečko stranko. Na istem so govorili kmet Kardinar, Rajhi, nadučitelj g. Pušenjak i. dr. Ni še znano, kako mislijo to mrtvo rojeno dete krstiti. Udeležencev je bilo prav malo. Kolikor smo poizvedeli, so nekateri nastopili proti naši Kmečki zvezi. V novoustanovljeni stranki hočejo najti več uspehov.

Iz Šarja pri Ljutomeru. Običajno je, da pošiljamo k praznikom različne karte-razglednice kot voščila. Prišel sem zopet v neko slovensko ljutomersko trgovino, kjer kaj radi nemškutarijo, da bi si nakupil nekaj slovenskih božičnih in novoletnih razglednic. Lepo zbirko mi je kazal mladi gospod, a večinoma samonemško. Breal sem tako dolgo, da najdem komaj še dve slovenski. Zakaj vsiljujete nam Slovincem te nemške razglednice? V nemških trgovinah pa raje ponujajo naše. Se še vidimo!

Trboveljske novice.

Trbovlje. Kmečko bralno društvo v Trbovljah priredi v nedeljo, dne 8. januarja 1911 ob 3. uri popoldne v prostorih Društvenega Doma svoj redni letni občni zbor z običajnim vspeškom. Na dnevnem redu je tudi predavanje. Takoj za tem se vrši v istih prostorih občni zbor telovadnega odseka „Orel“ v Trbovljah. Vabijo se vsi člani in članice, redni in podporni. Nazdar!

Drugi kraji.

Fram. Naša mladinska organizacija prav veselo napreduje. Novo ustanovljeno izobraževalno društvo prireja poučne shode, katerih se zlasti mladina pridno udeležuje. Na Štefanovo je imelo društvo poučni shod. Dvorana je bila natlačena polna mladine. Naš vrli mladenič, Ferd. Lešnik, voditelj mladeničev, v prisrčnem govoru nagovarja mladino, da si naroči dobre časnike za bodoče leto ter opisuje korist dobrega berila. Angela Vešnik, kmečka mladenka, prav srčno in čvrsto nariše napredek slovenskega dekleta. Že znana govornica M. Lešnik opisuje in hvali blagonosno žensko delo. Slednjič nastopi naš vrli Josip Priol, absolvent sadjerejske in meščanske šole, ter ognjevit priporoča pravo izobrazbo, prav poetično opisuje ljubezen do materinega jezika in ljube domovine. Mladina je navdušeno odobraval in hvalila mlade govornike. Na shodu so se prvokrat izposodile knjige med ude, ki so se kar trgali za nje. Začetek je dober, Bog nam daj še blagonosno nadaljevati; tedaj se bodo kmalu pokazali lepi sadovi prave izobrazbe.

Fram. Kmečka posojilnica in hranilnica je na Štefanovo končala drugo leto svojega delovanja. Računski zaključek bo marsikoga naših prijetno, nasprotnih pa neprijetno iznenadil. Z novim letom nastavi posojilnica svojega tajnika, ker odborniki ne morejo sami zmagovati obilnega dela. Tedaj tudi na združnem polju vesel napredek.

Petrovce. Društvo „Gospodar“ uprizori na Sv. Treh Kraljev dan, dne 6. januarja ob 3. uri popoldne krasno Medvedovo založilo: „Za pravdo in srce“. Igra je vzela iz časov kmečkih uporov in bo gotovo vsakega globoko presunila. Nihče naj ne zamudi prilike in pride ta dan gotovo k predstavi.

Brežice. Pri zadnjem ljudskem štetju se je našlo v Brežicah 723 Nemcev in 391 Slovencev. Kako bo razmerje letos, ne moremo prerokovati, a brežiški „Nemci“ se že sedaj pridno pripravljajo. Kaj pa na naši strani? — Südmarka šteje v Brežicah 153 udov. Torej vsak peti „Nemec“ je član Südmarkine podružnice. Koliko udov pa šteje naša podružnica „Slovenske Straže“? V skoraj vsaki gostilni dobijo tudi nemške časnike, v kolikih pa je na razpolago naša „Straža“? Zganite se, brežiški Slovenci vsaj ob novem letu!

Smolnik. Hvala Bogu, prav veselo nam je potekel čas o božičnih praznikih. — Pretečen teden so se vršile tudi volitve občinskega odbora. Volitev je bila precej živahna. Volilcev davkoplačevalcev se je zelo malo udeležilo volitev. Izostale volilce je nadomestilo polnoštevilno ruško učiteljstvo.

Frankolovo. Tukaj je na naglo umrlo dekle Neža Kresnik, po domače Kotnikova. Sijaj ji večna luč!

V Cadramu bo imelo katoliško politično društvo „Sloga“ na nov leta praznik po večernicah obč. zbor s tem-le vspešnim: 1. Poročilo o delovanju leta 1910 2. Volitev novega odbora. 3. Naročilo novin. K obilni udeležbi vabi odbor.

Bezina pri Cadramu. V naši občini se je dne 23. decembra obesil 45 let stari tesar Pavel Gučnik. Bil je nepoboljšljiv pijanec.

Sv. Duh na Ostrem vrhu. V arveški okrajni odbor je bil izvoljen iz skupine kmečkih občin župan občine Gradišče, Slovenec gospod Jakob Čepe, po domače Pegrič.

Zalec. Zaročil se je na sveti večer gospod Fr. Zuza, c. kr. davčni asistent v Celju, z gospico Dragico Lipold, posestnico v Žaku. Častitamo!

Slovenjgradec. Števeni komisar pri nas je znan klobučar Žani Debelak, zagrižen posilnimec, rojen nekje na Gorenjskem, ki bi rad vtopil vse Slovence v žlici vode. Hočemo posebno paziti, če bo pravično postopal. Slovenjgradčani, zato pozor!

Radgona. Odkar se je za prekmurske Slovence v radgonski župniji ustanovilo Katoliško izobraževalno društvo, se je začelo v prekmurskih slovenskih vaseh prav živahno narodno življenje. V četrtek dne 29. decembra se je ob priliki društvene odborove seje zbralo v občini hiši gospoda Pintariča v Dedincih veliko število Slovencev in Slovenki k poučnemu sestanku. O pomenu in važnosti ljudskega štetja je obširno in poljudno razpravljala uradnik Žebot iz Maribora. Ljudstvo je z napeto pozornostjo sledilo besedam govornika. Odbor se je nato še posvetoval o prihodnjem delovanju društva ter sklepal o naročevanju časnikov in preuredbi knjižnice.

Iz Savinjske doline. Šmentana para, sem si mislil zadnjič, ko sta tista dva gospoda šla od mojega brloga, treba bo malo pogledati doli v Savinjsko dolino. Poiščem si palico, denem v nahrbtnik kos črnega kruha in malo sira, da mi ne bo treba po poti čikov pobirati, ako bi prišel med same liberalce. Tako preskrbljen jo mahnem po strmini navzdol v lepo Savinjsko dolino, da vidim, kako kaj liberalci kmetom pomagajo. Blizu nekakega trga srečam trumo šolarjev, idočih iz šole; nekateri gredo kar tiho mimo, drugi me pa pozdravljajo z „dober dan.“ Kaj ali ne znate več krščanskega pozdrava „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“, vprašam dečka, ki je šel bolj zadaj. „Gospod učitelj so nam rekli, da je sedaj „dober dan“ za pozdrav v modi, „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ je za stare ljudi; in ako nam kdo kaj da, moramo reči: „lepa hvala“ in ne „Bog plati!“ Ko to slišim, me zgrabi taka sveta jeza, da bi se bil gotovo vrnil v svoj brlog, ako bi ne bil obljubil svojemu tovarišu, samotarju, da mu obisk vrnem. Torej, krščanski pozdrav je za stare ljudi! Kako pa naj stari ljudje znajo krščansko pozdravljati, ako se mladi niso učili?! No, „lepa hvala“ znajo pa taki reči, ki svojo plačo dobivajo tam, kamor mora kmet svoj težko prislužen denar nositi in ga rad nosi, ako vidi, da se deca uči hvaležnost izkazovati z „Bog plati!“ Zatem grem obiskat samotarja. Kaj sva se pogovorila, povem vam drugokrat. Nato jo pa krenem domov v svoj brlog. Doma me je pa že čakal Onegov fant in mi je že od daleč mahal z „Narodnim Dnevnikom“ v roki. Slovo — slovo — mi kliče nasproti: „Tristo rudečih petelinov — kam pa pojdeš, da jemlješ slovo? Za vojake si premlad, da dijake prestar.“ „Ne jaz — ne jaz“, hiti v eni sapi. „Ampak „Narodni Dnevnik“ jemlje slovo, ker z novim letom preneha!“ To pa to, to sem si pa mislil, da bo enkrat do tega prišlo. Duševno je bilo revše že tako slabo in „kjer je duh slab, tam tudi telo hira“ pravijo. Gromska pištola, sedaj vem, zakaj je tako silil med kmete, ker je tam bolj zdrav zrak, da bi se bil siromak gnetno okrepil in se tako sušici izmuznil. Pa ni slo. Kmetje že vedo, da z okuženo rečjo se ni pečati; zato so ga pridno nazaj pošiljali, da bo tam pokopan, kjer je bil rojen. Za seboj bo pa imel slab spomin. Mi bomo pa agitirali za naše poštene liste s krščanskimi načeli, posebno za „Stražo.“ Novo leto je tukaj, vsak naročnik naj pošlje za novoletno darilo „Straži“ enega novega na-

ročnika. Jaz pa obljubim, da se bom v novem letu še mnogokrat oglašil v šalivi obliki in z raznimi satirami v „Straži“, ako mi Bog zdravje da in mi gošpod uradnik ne bo preveč s škarjami žugal. Za novo leto pa želim upravniku polovice več naročnikov, uradniku dobrih dopisov in potrpežljivosti s „starim puščavnikom“, bralecem pa radovednosti, da ne bodo mogli brez „Straže“ ostati. To želi — puščavnik iz Mrzlice!

Kranjsko.

Ljubljana. Poslanec gospod Mandelj je dal vodstvu S. L. S. svoj mandat na razpolago, ker je bil užaljen, da pri zadnji aperturi ni bil izvoljen deželni odbornikom. Izvrševalni odbor stranke je takoj odločil, da sprejme odpoved Mandeljevo in da bo za nove volitve nominiral drugega kandidata. Vse fantaziranje liberalnih listov, da poka v stranki, je potemtakem brezpredmetno. Nasprotno je soglasna obsodba Mandeljevega postopanja pokazala, da je stranka popolnoma enotna in da se ne klanja čudnim željam posameznih oseb.

Občinske volitve. Volilni imeniki za ljubljanske občinske volitve so dogotovljeni. Delo je bilo uprav veliko, ker se je moralo upoštevati mnogoštevilne izjeme in posebnosti, katere predpisuje novi volilni zakon. Prvi razred šteje 1508, drugi 3446 in tretji 9005 volilnih upravičencev. Vseh volilcev je tedaj 13.959 — torej število, kakršnega v Ljubljani dozdaj niso bili navajeni.

Primorsko.

Nemški list v Gorici. Goriški Nemci nameravajo izdajati v Gorici svoje nemško glasilo. Začelo bi izhajati že z novim letom, pa ni še dovolj abonentov. Nemci se pač mnogo upajo in delajo na vse kriplje, da bi prišli do Adrije.

Umrli je dne 26. t. m. v Podgori Žiga grof Attems, znan veleposestnik. Naj počiva v miru!

Narodno gospodarstvo.

Važnost zanesljivega štetja živine.

Resen opomin vsem županom, kmetijskim podružnicam, kmetijskim društvom in zadrugam ter vsem zavednim kmetovalcem sploh!

Za razne javne naredbe, zlasti za one, ki so v prid našemu prebivalstvu sploh, je silno važna podlaga statistika, to je, kolikor le mogoče resnično dognano število različnih stvari in reči, ki hodijo v poštev.

Tako je na primer iz raznih razlogov neobhodno potrebno vedeti, koliko prebivalstva ima vsa država, posamezne dežele in slednjič tudi posamezne politične občine in pa vaši. Samo število čelaga prebivalstva pa mnogokrat tudi ne zadostuje, — poznati je treba tudi prebivalstvo po starosti, spolu, po poklicu itd.

To, kar velja o prebivalstvu, velja tudi za domačo živino.

Vsled posebnega državnega zakona se mora v Avstriji vsakih deset let natančno štetje prebivalstva, in pri tej priliki se tudi izvrši štetje domače živine vseh vrst.

Prihodnje štetje bo dne 31. decembra, torej konec tega leta.

Za naš kmetovalec je silno važno štetje živine, ki se bo vršilo konec tega leta, zato je dolžnost vseh prizadetih činiteljev, da skrbje, da se dožene pravo število posameznih vrst domače živine.

Ker je poznanje pravega števila vseh vrst živine prvi in neobhodno potreben pogoj za razmotrivanje vprašanj, ki se tičejo pospeševanja živinoreje, razpečevanja živine in preskrbovanja s klavno živino, zato je letošnje temeljito in skrbno štetje živine izredne važnosti.

Pri letošnjem štetju živine pa pride še nekaj posebnega v poštev, ki nam nalaga dolžnost, da se štetje prav posebno zanesljivo izvrši. Lansko leto je namreč državni zbor sklenil poseben zakon, ki vsled njega mora država poleg dosežanih rednih državnih podpor za povzdigo živinoreje skozi devet let se posebej porabiti na leto 6.000.000 K za povzdigo živinoreje, zlasti govedoreje in prašičereje. Teh 6.000.000 K se bo vsako leto razdelilo na posamezne dežele po številu glav živine, ki se v posameznih deželah nahaja.

Vsakemu, ki se peča s statistiko, je pa dobro znano, da pri štetju dobljena števila niso vselej in povsem zanesljiva in da statistična števila kažejo le približno pravo sliko. Vsa štetja se pa od desetletja do desetletja vrše temeljiteje in skrbneje, zato pa postajajo statistični podatki vedno zanesljivejši.

Število prebivalstva se ne da tako lahko prikriti, kajti tiste osebe, ki štejejo prebivalstvo, prav lahko popolnoma natančno doženejo število navzočih oseb dne 31. decembra v vsaki hiši.

Drugace je pa pri štetju živine. Večina kmetovalcev ne ve, za kaj se gre pri štetju živine, in pri tožadevnih poizvedovanjih kaj radi slutijo past, ki se jim nastavlja, da bi se jim na podlagi napovedb naložil večji davek. Iz tega vzroka marsikdo ne na-

pove pravega števila živine ter napove iz bojazni pred večjim davkom manjše število, kakor ga v resnici ima. Vsaka taka slutnja pa ni ne le neutemeljena, ampak naravnost smešna, kajti kmetovalec se zaradi živine sploh ne more predpisati večji davek, ker on plačuje le cesarski davek od zemljišča in pa deželne ter občinske doklade na ta davek.

Dolžnost vseh zavednih kmetovalcev, zlasti pa razumnikov po deželi: župnikov, učiteljev, županov, potem podružnic, kmetijskih zadrug itd. je, da gredo tistim uradnim osebam, ki bodo štele živino, kolikor mogoče na roko in kmete pouče in prepričajo, da je le v njih velikansko korist, če napovedo pravo število živine, ki jo imajo. Kdor prikrije in zamolči pri štetju živine pravo število svoje živine, tisti oškoduje sebe in vso deželo; koristi pa od tega ne bo imel nobene.

Popisovalne pole od štetja živine mora politična oblast takoj skupaj zbrati in jih na Dunaj poslati ter nobena teh pol ne pride v roke kakemu davčnemu uradu. Sicer se pa davek sploh ne predpisuje po številu živine, in če ima kdo kakšno davčno obveznost, tega davčni urad že poišče, ne da bi se kaj brigal za števila, ki se pri štetju doženejo.

V prid naši živinoreji, oziroma v prid našim kmetovalcem samim je pravilna napoved živine, zato prav nujno prosimo vsakega, ki ima priliko vplivati na manj zavedne kmetovalce, da jih pouči in jih privede do resnične in vestne napovedi pravega števila svoje živine.

Slovenci! Slovenke! Pridobivajte nove naročnike za našo „Stražo“.

Išče se tajnik za posojilnico

v mestu na Sp. Štajerskem. Nastop 1. februarja 1911. Plača po dogovoru. Prošnje z zahtevki plače se naj pošiljajo na naslov Vlad. Pušenjak, nadrevizor v Mariboru. 196

Vsem svojim zvestim (biskovalcem voščim

veselo novo leto

in prosim, da me tudi za naprej prav pridno obiščejo.

B. Ulčar,

197

narodni brivec poleg Cirilove tiskarne.

Srečno novo leto!

Želim vsem velecenjenim podpornikom in in znancem. Z največjim spoštovanjem

Peter Marković

200

akademičen slikar v Rožek - u na Koroškem.

Umetni zavod za slikanje na steklo

Maks Tušek : Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7

se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom za izdelovanje slikanih cerkvenih oken, in vse v to ko spadajoča dela po najnižji ceni.

Načrte in proračune na razpolago.

Edina specijalna trdka za katoliška društva.

Društvene znake

v vseh izpeljavah in raznih cenah, kakor tudi častne znake, žblje za zastave in podobe svetnikov v emailu. — Broše, obeske in častna darila izdeluje in pošilja v zmernih cenah graver

Stanislav Mrkwicka Dunaj VII.

Zieglergasse 67.

Vaše zdravje

si ohranite! Slabosti in bolečine minejo. Vaše oči, živci bodo krepkejši, spanje zdravo. Vaše stanje se bode zboljšalo, če rabite Fellerjev fluid z znamko „Elsa Fluid“. Dvanajstorka za poskušnjo 5 K franko, izdelovatelj lekarnar Feller v Stubici, Elsaplatz št. 264. (Hrvaško).

Za nakup

modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robce, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilili, perje itd. priporoča modna in manufakt. trgovina

M. E. ŠEPEC

Maribor, Grajski trg.

Olje

za razne stroje oddaja tiskarna sv. Cirila v Mariboru 100 kg po 25 K.

XXXXXXXXXXXX

Trgovina špecerijskega blaga Milan Hočevar Celje

Zaloga pražene kave „Au Mikado“.

Priporoča za tekoči čas pod zagotovilo točne in solidne postrežbe:

ruskega in kitajskega čaja, pristnega jamajka ruma, slivovke, brinjevca, konjaka in raznovrstnih likerjev. Sveže rozine, grozdice, civebe, mandelne, lešnike, orehe, bosanske češplje, strdi itd.

Živinorejem nudim za pitanje svinj dobro znanega „Lucenlusa“, mastina in klajno apno. Ob času setve opozarjam p. t. kmetovalce, da se dobi v moji zalogi zanesljiva, kaljiva semena za polja in vrtrove.

Tudi priporočam raznovrstnih, voščenih in drugih sveč, kadilo in olje.

6 belih

... rjuh zelo debele in ...
po 2 m 14 K, po 2 1/4 m po
16 K, iz domačega lanenega
platna po 2 m 18 K, po 2 1/4
m 20 K, razpošilja franko
narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki v Celju.

Veletrgo vina špecerijskega blaga in deželnih pridelkov

Anton Kolenc: Celje
Narodni dom in Graška cesta 22 v lastnih hišah.

Naznanja, da kupuje vsakovrstne deželne pridelke vsako množino po najvišjih dnevnih cenah, osobito suhe gobe, laneno seme, fižol, kumno, vsakovrstno žito, konoplje itd. ter sadje sveže in suho.

Priporočam se gospodom kolegom trgovcem za nakup vedno svežega špecerijskega blaga in deželnih pridelkov, ker jamčim za pošteno in dobro postrežbo po najnižjih dnevnih cenah. — Gospodom duhovnikom priporočam vsakovrstne sveče, kadilo in olje za cerkve.

Slavnemu občinstvu zagotavljam točno in solidno postrežbo z vedno svežim blagom in najnižjih cenah. Nadalje premore cele voze, debel K 2-10, droben po K 1-40 100 kg na dom postavljen v Celju, drugam, po dogovoru.

Pismena naročila se z obratno pošto izvrše.

Prediva vsako množino se kupi kakor tudi solnate vreče.

Velika zaloga dobro snaženega

posteljnega perja po vsaki ceni priporoča trdka

Jožef Ulaga, Maribor

Tegetthof. cesta 21.

Sedmošolec

išče inštrukcije. Več pove uredništvo.

Vage

za vagone, voze (mostne), centimalne, škalo, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah

Jos. Kaláb,

tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovenska obrt.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina na debelo in na drobno

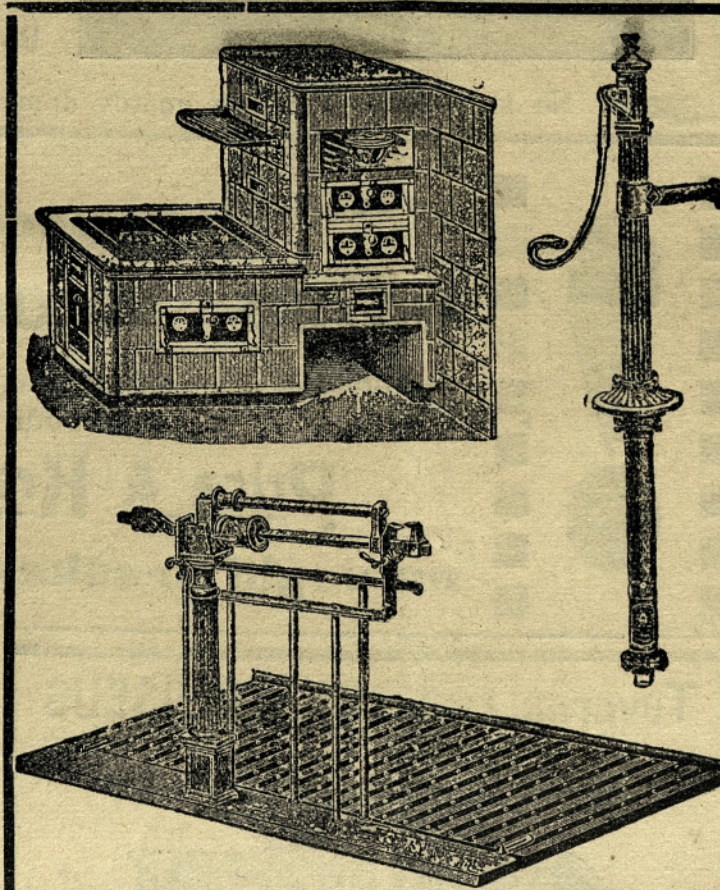
Franc Strupi : Celje

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Pravzette vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

***** Najsolidnejša in točna postrežba. *****

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.

koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Priložnostni nakup za Novo leto!

Velika zaloga čevljev za gospode, dame in otroke : gamaše : galoše, čevlje za hribolazce : hišne in telovadne čevlje.

Kdor nakupi za 10 K blaga in takoj plača dobi 1 ar domačih čevljev zastonj.

Priporoča se

Štefan Strašek

velika zaloga čevljev
193 **Celje : Kovačeva ulica.**

Slovenska trgovina

J. N. Šoštarič, Maribor

samo Glavni trg šte. 9

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo vsakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

z modnim in manufakturnim blagom ter krojaškimi potrebščinami - - -

Postrežba točna in stroga solidna. :: ::

NASIM GOSPODINJAM

priporočujemo priznani najboljši pridelatek za kavo „ZAGREBSKI pravi FRANK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek.

52

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse šte. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela. ::

53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Argentinsko meso

za 80 in arjev en kilog. ne boste nikjer dobili, zaradi tega kupujte v a božične praznike, dokler je še kaj dobiti pšenično moko št. 00 kg. po 36 vin., lepo krušno moko po 22, 23, 26 vin., jako lepi celi riž po 32 vin., sladkor v grud po 76 vin., ravno tako rozine, civebe, grozdice in vso drugo špecerijko robo, ki se dobi vedno sveže v trgovini

Ivan Sirk, Maribor

Glavni trg zraven rofovža.

184

Robert Diehl, žganjarna, Celje

priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

**štajerski
konjak.**

Srečno novo leto 1911!

želi prečastiti duhovščini in cenjenim odjemalcem, priporoča
čajo se in proseč še nadaljnega zaupanja udani

Konrad Kager,

pasar, zlatar, delavnica za cerkveno umetnost v Celju.

Vsim cenjenim odjemalcem želim
srečno in veselo novo leto ter se pri-
poročam za daljša cenjena naročila.
Izdelovatelj sodavice in pokalic

Ivan Naraks
na Zgornji Ložnici

Zenini, * neveste, * svatje

Janko Artmanu

v Št. Jur ob juž. žel.
po svatovsko obleko

in druge na novo nabavljene svatovske
potrebščine.

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem prevzel

brivnico

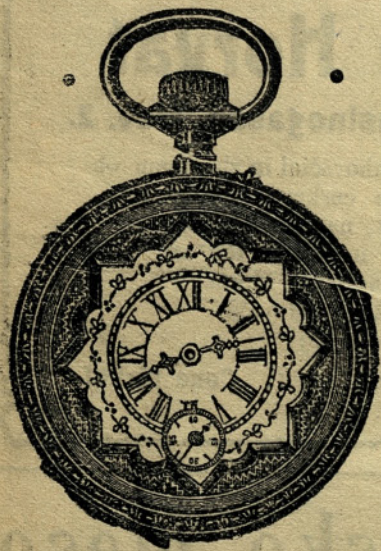
v Tegetthoffovi cesti št. 22 v hiši dr. Kaca.

Opozarjam, da je moja brivnica edino slovensko
podjetje te vrste v Mariboru. Potrudil se bom vedno, da
bom občinstvu vsestransko vstregel, zato se priporočam vsem
narodnim krogom.

Juro Gredlič,

brivec.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

**Urar, očalar
in zlatar**

Franjo Bureš

Maribor

Tegetthoffova cesta 39

peró kolodvorom, priporoča
svojo bogato zalogo zlat-
nine, srebrnine, ur i. t. d.,
po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in
jasnim glasom iz najboljših tovarn.

Priznane najboljše igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Hotel Trabesinger v Celovcu :

Velikovška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prinočujejo v Celovcu. — Tukaj najdejo
lepe, snažne in po zimi zakurjene sobe po 1 K do
5 K, okusne jedi, dobro pijačo po ceni.

Veliko dvorišče za vozove in tri hleve za konje. —
Za zabavo služi kegljišče, po zimi zakurjeno. — Po
leti sedi na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najdete vsak dan prijetno slovensko
družbo, posebno v sredah zvečer. 188

Velike dvorane za shode in veselice.

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus. Lastnik: **Ivan Millonig.**

Na debelo!

Priporoča se

edina narodna trgovina

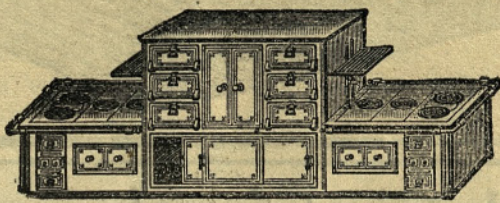
galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor
tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste.

Na drobno!

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa,
emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele,
restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s
plinom in pečina plin, trpežne irske peči. Dobe se v vsaki
trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj
„Originalni Ko'loseus-štedilniki in manj vredni izdelki
naj se vrčajo. Ceniki zastoj.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina ka-
kor: haloško, ljutomersko, dr. Thur-
nejev muškatelec, mozlec, vinarec,
bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtni paviljon
Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča 37
Lojzika Leon.

Kdor?

si hoče po ceni in dobro
blago za jesen kupiti, naj
se potrudi in vsaj enkrat
poskusi iti v trgovino

J. Ulaga Maribor

Tegetthoffova cesta 21.

Postrežba točna in solidna.

Cene najnižje. :: Cene najnižje.

Slov. špecerijska trgovina

Alojz Šumenjak, Maribor

Tegetthoff-ova cesta števil. 31

priporoča slavnemu občinstvu, da so se znižale pri-
jem ceno sladkorja, moke in sploh vseh v njego-
vo stroko spadajočih reči. — Prodaja torej posebno
sedaj za praznike, najfinjšo moko po 36 vin.,
krušne moke po 20, 22, 23 in 24 vin., dalje pri-
poroča bogato izbiro rozin, grozdčja, cibebe, slive,
domače strdi itd.

Finlh Ilkerjev, žganja, konjak itd. itd.

Za točno in uljudno postrežbo jamči. — Zunanja
naročila se takoj izvršujejo.

Prodaja se tudi zaradi prevelikih nakupov vsa
190 kuhinjska oprava po zelo nizki cenah.

Brzjavi: „Kamnoseška in- Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba Brzjavi: „Kamnoseška in-
dustrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno- seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:
kakor stopnic, fasad, podbojev,
pomolov, nastavkov itd. iz različ-
::: nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podo-
barski atelje za umetna cerkvena
dela kakor: altarjev, obhajilnih
miz, prižnic, kropilnih in krstnih
::: kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje
::: kamena s stroji. :::

Mnogostevilna zaloga nagrobnih
spomenikov iz različnih marmornih
vrst granitov in sijenitov po razno-
vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
::: rodbinskih grobišč (rakov). :::

Plakovanje cerkva, dvoran in
hodnikov s šamotnim ali cementnim
::: tlakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz
različnih najbolj idočih marmornih
::: vrst v vseh oblikah. :::
Popravljanje spomenikov, udela-
::: vanje napisov v iste. :::